Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● ШИНАРА, 7 ИЮЛЬ, 1981 ШУ. ● № 81 (6371). ● Мах 2 кеп.

ХIара балха дийнахьа хьадер дукхагIа хилийта!

Дика хьийкъад ялат

Репортаж.

Шерра доржадаь дIахьош да ялат чуэцара балхаш Ачхой - Мартановски районе «Самашкинский» совхозе. ХIаьта деррига 1760 гектара тIа да из.

IуйрIийна итт сахьат даьннадар со цу боахаме кхаьчача хана. СаьмуIашна юртара гаьна йоацаш кIа чуэцаш боахкан боахама механизатораш. Ялат чуэцаш доча балхашта тIахьожам лоаттабара, социалистически яхьа итог[аш] дагIабараш морально а материально а белгалбахара лаьрхIа вIашагIъеллача штаба викалаш ба хьай тIарча стане. Штаба кулгалдеш совхоза партийни организаце секретарь ва, хIаьта цунна новкъостал деш — рабочкома председатель Сулаев Мохьмад. Ипатовски методах вIашагIъеллача ялат чуэцара транспортни комплекса юкъейолаш — из шиъ. ХIаьта, ерригача комплекса кулгалдеш боахама керттера агроном Магомадов Бауди ва.

Стан йолчара дика гуш я [...] хьинаш на касарех Iодуллаш деза [...] комбайн. Царна тIехьа дус ниисача мугIарех кIи касараш.

— Ерригаш а йийтта комбайн я хIанз ка боле ялат чуэцаш. Царех вайна бIаргагураш ялат хьокхаш касарех Iодуллаш я, хIаьта йисараш кхыча кхай тIа селхана хьекха хиина ялат оардаш болх беш я. — йоах Магомадов Бауде. — Тхо раьза долаш ба хьувкъам а. План 20 центнер йолаш хIара гектара тIара доал юкъера лаьрхIача 24—25 центнер ялат. Мукх беррига чуберзабаь даьннад тхо, хIаьта деррига ялат 1200 гектар совгIа йолча моттигера чуийцад. Дисар чудерзадара эггара дукхагIа кхо ди мара дезаргдац тхона. Цу юкъа из болх чакхбоаккхе кхоачаш хул деррига ялат 12 балха дийнахьа чуэцаргда, аьнна механизатораша тIайийца социалистически декхар.

Цхьа хе яьлча тхона таргагIа хьатIайоагIа ялат хьокхаш йоалха комбайнаш. АргIагIа йиьлагIа йоагIача комбайна тIа гуш я цIе вымпел.

— Из комбайн делаеш Алиев Муиса ва. Цхьабакъда, селхан, дикка опыт йолчарел хьалха а еаллаш котало кьоначча механизатора Шимиев Хьасана яьккхар. Тахан делкъийга цIе вымпел цунна лургйолаш я. ХIаьта вешта, хьувкъам чуэца болабича денз, эггара дукхагIа ялат Алиев Мувсаси Дадаев Хьасанеи хьесхад, — йоах Сулаев Мохьмада. — Ялат оардаш къахьегача механизаторашта юкъе хьалхара моттиг даима шоайла къуасаш хьабоагIа йоккха балха опыт йола Сайдулаев Iалин 24 шу мара даьннадоацаше а хIанзале Нохч - ГIалгIай республика заслуженни комбайнер яха цIи лелаю, юрта Совета депутат вола Хамидов Iийсаи.

Да а да из шита. Цуша тешал ду хIара дийнахьа беча балха итогех укхаза арахецача «Молния» листокаша. Царех дукхагIъбараш Хамидов Iийса, Сайдулаев Iали, Алиев Мувса, Дадаев Хьасан ду цаш я.

Белгалдаккха доагIа, Хамидов Iийса комбайна тIа болх бе Iомаваьр цун да Хьасан вола, хIаьта Сайдулаев Iале шиъ аргIагIа шиъ воI Увайс Iомаваьа механизатора говзала.

Юхе хIажа ца юташ ялат цIева ардара хаддаиза теркам тIабохийташ къахьег комбайнераша укх кхай тIа а. Ардаиза кIи ка паггахьа мара ноьрабагIац кIи касарашта юкъе.

Махулла овсарегIа къахьега йиш хулийта шоай ертига торонаш оарцагIъяьха болх беш ба кхай тIара хьатта ялат дIакхухьаш лела шофераш а. Балхе норма кхоачаш ца еш сагт вац царна юкъе, хIаьта массарел дикагIа Хадоев Сайд-Селимеи Алаев Билалеи бу болх. Шин норма ца еш ди дIадахийтац царех хIаране. Цхьадолча денношка шиъ-ах — кхо норма е а карагIдоал. ДукхагIча даькъе цар, хIаьта лакхе цIераш яхача комбайнераша ийо яхье котало яккхарах хIара дийнахьа еча итогех тела ахьал премеш.

ХьатIаккоъч делкъа ха. Кхай тIа хьайоагIа ялат чуэцарашта кхача бахьаш машин. Цун тIехьа дукха ха ялалехьа хьакхоач автолавка. Чам болаш буъ ялат чуэцача дакъа лоацаш болчара повара Бахаева Тамарас кийчбаь кхача. Могаш воалачунга, чов хиначунга хьажа массе хана кийча я медсестра Муцагова Зара.

Хьинаре къахьег кхаш чах мукъадоахаш, лаьтта оахаш доакъара шолагIа юв культураш дIаюш йолча звенос а. Чах мукъадаьккхача 700 совгIа гектар лаьттах 460 аьхад хIанзале. доакъара лаьрхIа дIайийнай дукха хIама ца эшаш 150 гектара тIа хьежкIаш.

Iуйрайна денз байсава итт цхьайтта сахьат дIадалаца, хIама нара мара юкъ ца еш, дIахьош да балхаш совхоза хьатта а.

— Пачхьалкхенна ялат дIададара цхьайтталагIча пятилетка укх хьалхарча шера план кIезигагIа яле 120 процент оахош кхоачашергхиларах шеко яц са, — аьлар хьатта заведующе Алиев Турус.

М. ХАМАТХАНОВ.

СУРТАШ ТIА: 1. Хьалхарча дийнахьа яхье котало яьккхарах «Самашкинский» совхоза комбайнера Шамаев Хьасана цIе вымпел дIалуш ва отделене агроном Магомадов Бахьаудин. 2. Цу боахама ялат чуэцаш йоахия комбайнаш.

З. БАТЧАЕВА сурт.

ЧЕРКАСЦИЙ БОЛАМА ШЕРРА-НИКЪ

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШИ УЖ КХОАЧАШДАРИ

Ниэтхьало да тха хьайбаш леладерий цхьайтталагIча пятилетка хьалхарча шера кхоачаьде деза социалистически декхараш. Ах шера планах 1660 тонн шура йохка езача 1 июль тIакховчаш ехнар 1670 — тонн совгIа.

Дехгара дента тIаетталу йоанкха шура. Нагахьа санна, дIадахача кIирагIа оаха 83 тонн ехна яле, тIехьарча кIирагIа 150 тонн яр оаха екха шура. Нагахьа санна, соакха цхьан кхоабача Iатту юкъера лаьрхIача дийнахьей бусси луш хинна шура пхи килограмм хиннаяле, хIана укх сахьате бархI килограмм совгIа я из. Пачхьалкхенга йохка шура дIадахача шерй укх хаша ехначул 20 процент дукхагIа я.

Хьайбаш продуктивность лакхьяра тха колхоза доаркаша яхь лоаттаю дукха хIа я. Тхо дерригаш а сагота да тхоай коллективо района дояркашта юкъе яржача социалистически яхье малагIа моттиг дьккхай ха. Харцлуврдац тхо, цкъаза боккха тоам хул тха деташта. [...] 10 [...] «Знак труда» [...] тхоай района газет оаха дийшача: района дояркашта юкъе яржача социалистически яхье цIаькха хьалхара моттиг яьккхалр тха доаркаша. Дийнахьей буси йоаккхача шурех юкъера лаьрхIача цхьан кхоабача Iатта кхоача шура районе эггара дукхагIа хиннаяр тхи колхозе. ТIехьарча кIирагIа [...] дуща укх тайпара я: кхоалагIча шурий товарний ферма доаркай группашта юкъе Л. Астемировай группе — 15,9, Г. А. Акиевай группе — 15,6, Х. Костоевай группе — 15,5 килограмм. Цу таьпара, хIара Iатта пунт кхоачаш шура лаьккхар хилча бакъхьа хеташ дола дог доа[...] доацаш, [...] на. ХIаьта оаха беррига низ тIа а бохийтаргба гаргарча кхаь-диъ дийнахьа пунтага [...].

Тхона хеттачох, цу тайпара лакха толамаш даха йиш йолаш да республика кхы дола боахамаш а. Цудухьа, цхьайтталагIча пятилетке хьайбай продукташ йоахилгеи пачхьалкхенга йохкилгеи алсамдаккхара тIаберзабаь Черкасски области юрта боахаме къахьегамхой болам хьаллацара йола Грозненски района юрта боахама къахьегамхой инициатива дег тIара хьоабел а еш оаха беррига доаркаш тIахьех хIара кхоабача Iатта лоархIаш дийнахьей буси пунт йолаш шура лаьккхара яьржача социалистически яхья юкъебахкара. Цхьанена а эс хургдац цунах — доахан продуктивность цу боарамга кхоачаш лакхьлучоа а, кхы лакха вала ца могс а, цунна ихегIертачоа а. ХIаьта котбаьннаргаш лоархIаргба массанел хьалха цу боарамга а кхьача дIахо бахараш.

Тха хьесапах, из толам бакха йиш йолаш ба хIанз, хIара кхоабача Iатта лоархIаш йоакха шура 12 килограммага кхоачаь беррига доаркаш. Де денар да доахан динагIа кхабари еррига шура Iо а йоахаш уж деттари.

Цунна тешал ду «Победа» колхоза хьалха латтача доарка Г. Михауре даьхача толамаша. 4 мае денз 15 июне кхачлача йолча юкъа цо лакхийр ше кхоабача хIара Iатта продуктивность 5,4 килограмм, дийнахьей буси хьайоакха шура 14,4 килограммага а кхоачаеш. ХIаьта тха колхозерча Х. Костоевай группацарча доахах хIара Iатто лу шура кхо килограмм гаргта тIакхийттай.

ХIанз долаш да продуктивность лакхъяра эша хьалаш. Лаьттанца шортта тIоадал хилар бахьан долаш сиха дегIайоагIа доакъара культураш а эрий тIаюла буц а. Оаха кходац доахания доакъар. Царех хIарапега кхоач дийнахьей буси люцерна сийна масса — 60 килограмм, концентраташ — 1,5 килограмм, минерални веществаш. Рациона баланс нийса йолаш я белокага а каротинага а диллача.

ЧIоагIа лоархIаме да наьха уйла дика хилар. Тха колхозе чIоагIа терналдеш да из хIама. Парткомо а правлене а хадлаза теркам тIалоттабу хьайбаш леладерий къахьегама хьалаш тоадара гIулакха, социалистически яхь дегIайоалаяра, къахьегамцара гIулакх коммунистически хилийтара. Из пшта хилара дола тешал го йиш я моллагIча ферме. Укхаза да салаIара дола цIа а, цIе уголок а, лабораториш а, кийчъань гойтара агитаци а. ХIара хьайбаш леладечун ферма, ерригача колхоза балах йола йиза информаци лу цIе уголоке меттел, моллагIча доахан латтача коа а хьалтеха доахкаш долча кердача хьокхамаш.

Вайна хош да, боьонца йола доакъара база ца хилча шура хила йиш йоацилга. Доахан диза а долаш IангагIа далара тха кийчъе еза 15 эзар тонн силос, 1600 тонн йол, 400 тонн баьца витаминни хьоар, 2000 тонн сенаж. Ияал доакъар Iалашдара дIайийнар 800 гектар тIа рожаца цхьана рапса, 640 гектара тIа люцерна. Люцерна цкъара хьенхад. Нитта йийнай оаха 104 гектара тIа силоса лаьрхIа хьажкIаш. Шу доладелча денз оаха кийчъаьй 2880 тонн хьалхара силос.

Къаьстта дика къахьийгар тха механизатораша доакъар кийчдара бут кхайкабъча юкъа. ДIаеллай 750 тонн силос, кийчдаьд 72 тонн баьца хьоар, 160 тонн моша доакъар. Из кийчдаьд оаха малгалашца наькъий йистошкен механизатораш тIакхоачалуш йоацача моттигашкен буц хьовкаш. Доакъар кийчдеча белгалбаьна дика къахьийгад цIи хезача ноарголаш лелаечун В. Козлова мехотрядо. Кастта шозалагIа хьакха йолаергъя люцерна.

Тха кхоалагIча МТФ доаркай хIара кхоабача Iатта лоархIаш дийнахьей бусси пунт шура яккхара хьакъехьара почин хьаллацай кхыча фермай хьалха латтача доаркаша: Журавлева Лидас, Асангиреева Альбинас, Астемирова Ленас. Цар а дош деннад дийнахьей бусси хIара кхоабача Iатта пунт йолаш шура яха.

Производственни массово-политически болх хьакъалагIа цхьан тарбаро йиш хилийтай тха колхоза кхоалагIча ферма коллектива яхье районе хьалхара моттиг яккха. Оаха де лерхIар да из толам карара ца балийтар, социалистически декхараш дерригача хьокхамашта кхоачашдар.

Тхо тешаш да, доахан продуктивность лакхъе лаьрхIа оаха дIадоладаь гIулакх республике дерригача боахамашка хьаллоацаргхиларах.

Б. ХАШТЫРОВ,
Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза керттера зоотехник.

Хьайбаш леладерий хьокхамаш

Чакхбаьннаб укх шера ялх бутт. Дикача хьокхамаща чакхъяьккхай шера из ах юкъ вай республика колхозийи совхозийи хьайбаш леладечара. Иштта, пачхьалкхенга дулх дохкара ах шера плана — 106 процент, шура — 103, фуаш — 117, тха дохкара — 110 процент кхоачашъяь цар.

Соакха ах шера хиначул укх шера цу юкъа дулх — 20 процент, шура — 6, фуаш — 4, тха 5 процент дукхагIа дехнад пачхьалкхенга.

Хьайбай продукце деррига тайпаш дохкара ах шера планаш кхоачашъяьй Ачхой-Мартановски, Грозненски, Надтеречни, Назрановски, Наурски, Сунженски, Урус-Мартановски, Шалински, Шелковской районий боахамаша.

ПланагIа лаьрхIачул пачхьалкхенга дикка дукхагIа дIаденнад дулх дIабахача ялх бетта Ачхой-Мартановски, Грозненски, Назрановски, Сунженски, Шелковской районаша.

Пачхьалкхенга соакха ялх бетта хиначул 13 процент дукхагIа шура ехкай укх шера хьалхарча ах шера Надтеречни районо, хIаьта Наурски — 10, Гудермесски — 6 процент дукхагIа.

Ерригача республико дохкачул аханел дукхагIа фуаш пачхьалкхенга Грозненски районо дохк. Цунца цхьана, укх шера ялх бетта, соакха цу юкъа хиначул, 10 процент дукхагIа фуаш дехкад цун къахьегамхоша, хIаьта шалинцаша — 19 процент дукхагIа.

Тха 8 процент дукхагIа Наурски 7 процент дукхагIа Шелковской районаша дехкад укх шера ялх бетта, соакха цу юкъа хиначул.

Цунца цхьана, республика дукхача колхозашкен совхозашкен хIанз а боагIа пайда эцац хьайбай продукци алсамъяккха йиш хулийтача торонех. Эггара аьттув боластагIа йолча хана — кхыметтела хIанз, аьхки йоакха шурен тIакхетийта дулхи-планаш кIезигагIа долаш боахамаш да. Из бахьан долаш пачхьалкхенга дулх, фуаш дохкара ах шера планаш кхоачаше карагIдалазар Веденски, Гудермесски, Малгобекски, Советски районашта. Цул совгIа, цу районаша декна дулх соахкарчул кIезигагIа а да.

Ах шера планаш кхоачашьяле а дIадахача шера ялх бетта хиначул 0,7 процент мара дукхагIа ца укх шера цу юкъа Шалински района ехна шура, хIаьта Урус-Мартана района ехнар 2 процент мара дукхагIа ац. Ерригача республико юкъера лаьрхIача тIакхетийтар проценташа хьаийцача лохагIа да цу шин района хьокхамаш.

Кхоачашъяьяц пачхьалкхенга тха дохкара ах шера планаш Малгобекски, Ножай-Юртовски районаша, хIаьта Грозненски, Назрановски, Сунженски районаша дехкар соакхарчул кIезигагIа да.

ШоллагIа ах шу аттагIа хургдац республика хьайбаш леладерашта. Фермаш тIехьайисара бахьанаш кIоэгта тохха а тохкаш хьайбай продукци алсамъяккха новкъарло ю кхоачамбоацараш лоацача хана дIадоахилга Iалашде деза юртбоахана ведомствай, колхозийи совхозийи кулгалхоша, специалисташа. Республика хьайбаш леладерий керттера декхар Черкасски областа къахьегамхой болам шерра хьал а ваьца шура, дулх, фуаш, тха алсамдаккхар дукха низ дIахоачар дар да.

МАШАРИ ПРОГРЕССИ БАХЬАН КЪОВСАМ ЛОАТТАБУ ЛИТЕРАТУРА

СССР ЯЗДАРХОЙ VII СЪЕЗД

Советски яздархой дего хьеха а хьехаш лоархIаш ба халкъо хIама хьанхоллаш беча балха юкъе, къахьегамхошта коммунистически хьехам луча шоаш хьинаре дакъа лаца дезаш оарцагIбовла безаш — иштта бар Москве, Йоккхача Кремлевски дворецe болх баьча СССР яздархой VII съезде даьча къамельлий чулоацам.

Творчески дискусси еш кIоарген масе оагIорахьея къоастадир хIанзара литературин процесс дегIа мицта йоагIа, доагIар хьадехаш, партийни позицеш гIара дийцар искусства хIанзара дерига таймаши жаиранш малагIча хьала тIа я.

Съезде хержар СССР яздархой кулгалду органаш.

Советски литератораш моакхаз санна чIоагIа цхьоагIо йолаш, коммунистий ленински партена мутIахьа болаш хилар хьагойташ чакхбаьлар СССР яздархой VII съезда болх. Цуи тIеххьара заседани хилар 4 июле Москве, Йоккхача Кремлевски дворецe.

Заседане бар новкъостий М. С. Горбачев, В. В. Гришин, М. С. Соломенцев, М. В. Зимянин, К. В. Русаков.

Дегаш айдена болаш тIакийдар Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитетага, новкъост Л. И. Брежневга СССР яздархой VII съездо дехьийта письмо.

Съезда болх чакхбоалаш къамаьл дир Г. М. Маркова. **(ТАСС).**

КЪАХЬЕГАМО СИЙ ДОАККХ САГА

СССР Лаккхехьарча Совета Президиумо иттлагIча пятилетка заданеш кхоачашъяра халкъа боахама кредитовании финансировании эча, ахча дIа-юха леладеча ресурсаш оарцагIа йоахача доккхий толамаш дахарах СССР орденашни медалашни сийнай СССР Госбанка учреждений болхлой группана. Царна юкъе Нохч-ГIалгIайчене гIолла:

ХАЛКЪИЙ ДОТТАГIАЛА ОРДЕН

Тенирханова Хьусена Ромайна — СССР Гострудсберкассай республикански управлене начальника.

«ЗНАК ПОЧЕТА» ЯХА ОРДЕН

Байбатыров Увайс Османовича — СССР Госбанка республикански контора отдела начальника.

«ЗА ТРУДОВУЮ ДОБЛЕСТЬ» ЯХА МЕДАЛЬ

Мосиенко Таисия Тихоновнана — СССР Госбанка республикански контора городской управлене кассира-эксперта, гор. Грозный.

«ЗА ТРУДОВОЕ ОТЛИЧИЕ» ЯХА МЕДАЛЬ

Ильина Мария Михайловнана — № 7724 йолча ленински Центральни сберегательни касса йоккхагIйолча бухгалтера-ревизора, гор. Грозный.

* * *

ИттлагIча пятилетка заданеш кхоачашъяра халкъа боахама финансировани яра ресурсаш оарцагIъяхара даькъе доккхий толамаш дахарах СССР Лаккхехьарча Совета Президиумо Даьхен совгIаташ деннад СССР финансай министерства организацейи предприятейи болхлой группана. Царна юкъе Нохч-ГIалгIайчене гIолла:

ХАЛКЪИЙ ДОТТАГIАЛА ОРДЕН

Голещихин Петр Ивановича — Нохч-ГIалгIай АССР финансай министра.

«ЗНАК ПОЧЕТА» ЯХА ОРДЕН

Албекова Джаладин Алдиховнача — халкъа депутатий Ножай-Юртовски районни Совета исполнома финансови отдела заведующена.

«ЗА ТРУДОВУЮ ДОБЛЕСТЬ» ЯХА МЕДАЛЬ

Муцалов Ахияд Муцаловича — Урус-Мартановски районе гIолларча пачхьалкхен страховане инспекце начальника.

* * *

ИттлагIча пятилетка заданеш кхоачашъяра халкъа боахам материально-технически Iалашбарен ресурсаш оарцагIъяхарен даькъера болх толаме кхоачашбарах СССР Лаккхехьарча Совета Президиумо СССР орденаши медалаши сийнай материально-технически Iалашонна йолча СССР Пачхьалкхен комитета объединеней, предприятей, организацей болхлошта, инженерно - технически балхахошта, гIулакхерча наха. Царна юкъе Нохч-ГIалгIайчене гIолла:

ХАЛКЪИЙ ДОТТАГIАЛА ОРДЕН

Цокалов Бекмурза Шипаевича — «Чеченингушснабсбыт» яхача универсальни объединене стропальщика.

«ЗА ТРУДОВУЮ ДОБЛЕСТЬ» ЯХА МЕДАЛЬ

Гиплахаева Макана — «Чеченингушснабсбыт» яхача универсальни объединене стропальщина.

«ЗА ТРУДОВОЕ ОТЛИЧИЕ» ЯХА МЕДАЛЬ

Ивашенко Татьяна Николаевнана — «Чеченингушснабсбыт» яхача универсальни объединене болхлочоа.

* * *

СССР Лаккхехьарча Совета Президиумо халкъа боахама квалифицированни болхлой кийчбара иттлагIча пятилетка заданеш кхоачашъеча доккхий гIулакхаш нарагIдуларах СССР орденаши медалаши сийнай профессионально-техническа дешара йолча СССР Пачхьалкхен комитета система дешара заведеней, предприятей, организацей болхлошта. Царна юкъе Нохч-ГIалгIайчене гIолла:

КЪАХЬЕГАМА ЦIЕЧА БАЙРАКХА ОРДЕН

Керимов Муса Абдурахмановича — Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета председатела.

ХАЛКЪИЙ ДОТТАГIАЛА ОРДЕН

Анциков Иван Кузьмича — № 7 йолча технически училища директора, гор. Грозный.

Тамазин Виктор Ивановича — № 5 йолча юкъерча городской профессионально-технически училища производственни дешара мастера, гор. Грозный.

«ЗА ТРУДОВУЮ ДОБЛЕСТЬ» ЯХА МЕДАЛЬ

Гринь Дмитрий Дмитриевича — Нохч-ГIалгIай республикански профессионально-технически дешара управлене начальника заместитела.

«ЗА ТРУДОВОЕ ОТЛИЧИЕ» ЯХА МЕДАЛЬ

Дидигова Мухтара Райшата — № 27 йолча городской профессионально-технически училища йоккхагIйолча мастера, гор. Назрань.

Расламбеков Хасан Джунидовича — № 3 йолча юкъерча городской профессионально-технически училища производственни дешара мастера, гор. Грозный.

* * *

СССР Лаккхехьарча Совета Президиумо халкъа боахама специалисташ кийчбара иттлагIча пятилетка заданеш кхоачашъеча доккхий толамаш дахарах СССР орденаши медалашеи сийнай СССР лакхерчеи юкъерча специальни образовани Министерства лакхерча, юкъерча специальни дешара заведеней болхлошта. Царна юкъе Нохч-ГIалгIайчене гIолла:

ХАЛКЪИЙ ДОТТАГIАЛА ОРДЕН

Ефанов Константин Ивановича — Л. Н. Толстой цIерагIча Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен университета кафедра заведующена, професора.

Симонянц Лиларит Еносовича — академика М. Д. Миллионщикова цIерагIча Грозненски мехкдаьтта института кафедра заведующена, професора.

«ЗА ТРУДОВУЮ ДОБЛЕСТЬ» ЯХА МЕДАЛЬ

Вагапова Тамара Магомадовнана — Л. Н. Толстой цIерагIча Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен университет йоккхагIйолча преподавателa.

Дахкильгов Даутхана Тухана — академика М. Д. Миллионщикова цIерагIча Грозненски мехкдаьтта института доцента.

«ЗА ТРУДОВОЕ ОТЛИЧИЕ» ЯХА МЕДАЛЬ

Мамаев Олег Алиевича — академика М. Д. Миллионщикова цIерагIча Грозненски мехкдаьтта института доцента.

Партийни вахар: собранеш кийчъярен чаккхъяхарен практика

МИШТА ЯХ ЦЕХОВОЙ...

Цхьа барт болаш, болх дика вӀаштӀехьбаьккха къахьегаш я комсаш лелаеча «Буруныйн» яхача шелковской совхоза шоллагӀча агромехучастка коллектив, комсий саженийн ихера ниййна хьалхашка оттадаь декхар кхоачашду, ю. ДӀаяхача пятилетие хьал а кхеаь Къилбаседа Кавказа комсаш лелаеча боахамашка ехкар уж 31875. Юкъера лаьрхӀача хӀара гектара тӀара 42,8 эзар саженца яьлар. Цу участкера совхозо екхар 1 миллионн ткх бӀаь еэткъа бархӀ эзари сома махьа дӀайогӀа материал. Хьонкамаш лакха да, плановичарел дукхха а лакхагӀа.

Коллективана карагӀдулача дикача хӀамех вӀашагӀа дакъа даллац цеховн партийни организаце. Коммунистий хьинар айдара, коллективерча гӀулекхашта хьалхара цар бехктохкам лакхбара дукхача дакъе гӀо ду партийни собранеша. Шоай хьинханаха, корта бола дешаш дувца а уттадеш хул уж. Коммунисташа критически замечанеш ю, предложенеш тол. Собране дувца уттаду лоархӀаме, сатотагӀа дола, ерригача коллективана дагадоалнаш дола дешаш. Собранешка хьинаре дакъа лоац парте боацараша. Дика чакхъяьлар «Пятилетие аз лоаца дакъа», «Коммунисташ ба яхье хьалхалаттараш», «Хьалха летта опыт юкъейоалаяр духьа лоаттабеча къовсаме тха партийни организацо лоаца дакъа» яхача темашта хетаь партийни собранеш. Ух шера партийни собранешка дийцад «1980 шера коллективо бьча балха итогех», «КПСС XXVI съезда сийна социалистически яхь йоаржаярах», «Съезда сийна тӀанйца хиина социалистически декхараш коллективо кхоачашдарах», «Комсаш лелаерий яхь вӀаштӀехьйоаккхача коммунисташа лоацача даькъах» дола дешаш.

Апреле хиннача хьейиллача партсобране дийцар парте XXVI съезда решенеш кхоачашъяра даькъерча коллектива декхарех дола дош. Корта бола къамалаш хилар цу собране. Коммунисташа вӀашин дага а бувлаш лехар кердача пятилетка декхараш кхоачашдара — 36 миллион саженца хьалкхеяра — коллектива дикагӀа оарцагӀа йоаккхаргйола кавкаш, цу гӀулакха предложенеш телар.

Цу собране тӀаьйцача мероприятей плана тӀа, кхыча дешаша цхьана, белгалдаьккхад, производстве хьалхе лелаяра дакъа коммунисташа доккхагӀа хулийтпга, общественни вахаре цар хьинаре дакъа лоацийта.

Партийни организаце къаьста уйла тӀайохийт собранешка яь критически замечанеши предложенеши кхоачашъяра. Массеза а яхар мо, решенеш лоаца, хьада, корта болаш, доагӀ-доагӀача тайпара коммунисташта гӀулакхаш тӀадехкаш хул. ТӀаьйеш йола решенеш кхоачашъерга вӀаштӀехьдоахар цеховой партийни организаце секретар: кьона агроном Мирзоев Баудин ва. Из коллективе чӀоагӀа лоархӀаш, вахаца болх бе ховш, цар самалаш йовзаш, цар яхечунга ладувгӀаш и дӀадехараш кхоачаш деш а ва.

Итт коммунист ва цу цеховой партийни организаце. Хетараш лерхӀараш цхьатарра хиларца вӀашкабоагӀа цар барт, гаргаьвз уж. Укхаза, оалаш мадарра, хӀара саг гуччатьа ва. Цо новкъостал даьд партийни организацена агроучастке кхоаееш, барт тайна, дукхача къайий вилакх латта коллектив вӀашагӀтохара.

Цхьана къахьегача, общественни болх беча йоза наьха самалаш, хӀара къахьегамхочун воздействи яра аьттув бола торонаш хулийт. Цу торонех пайда эца гӀерт цеховой партийни организаци. Цун членаша шерра пропагандистски болх бу КПСС XXVI съезда материалаш комсаш лелаераша дӀайовзийтара.

Цу хана керттера уйла тӀайохийт социалистически яхь дикагӀа вӀаштӀехьъяккхара. Ух шера коммунисташа хьалхадакккхарагӀа цхьалола тӀатохараш даьд яхьа условеш. Итогаш ера хана теркалду производствени хьокхамаш меттел, яхь лелаераша общественни балха тӀа лоаца дакъа а, цӀагӀара леладу гӀуланхаш а, бераш кхетем балар а, кхы дараш а.

Партийни организаце чакхйоах яхьа ленински принципаш хьахинараш дӀадовзийтар, вӀаши вийсдар, хьалха латта опыт кердалкхара торо хилар. Участка цеховой партийни организацех профгруппон цхьана тохк болхлоша хӀаране ши-шай планаш кхоачаш мишта ю, берригаш а вӀашагӀа а кхийтте собранешка ювц уж, яхье котбьанараш морально а материально а белгалбоах. Шеча, уголоке яхьах хьахинараш гойташ дола улг оттадаьд.

Во вӀаштӀехьдаьккхадац укхаза комсаш лелаерий экономически дешар. ДӀадахача дешара шера болх беш хинай коммунистически къахьегама школа.

Коммунисташа агроучастка начальника А. Ф. Кирчака, агронома В. И. Оливенкос, дукха ха йоаццаш парте хьачуйнйцача къонича бригадираша А. Аброскинаси Л. Степановаси — хьинарча политинформатораша — болхлошта юкъе хан-хийнахьа ю политически информацеш. Дукха болх баьб КПСС XXVI съезда материалаш дӀайовзийташ.

Къахьегаме хьалхалаттирашта юкъе я коммунистий тракториста З. Мерфиянскайн болхлочун Х. Мирзоеви цӀераш. Массеза а яхар мо, цар хьинаре дакъа лоац общественни балхе тӀа, собранешка каст-наст къамьалаш ду, корта бола предложенеш тел.

Агроучастка коллективо дӀадоладаьдац кердачи пятилетки хьалхара шу. ТӀаийца декхараш кхоачашдеш да. Шовзткъе итт гектара тӀа мара дӀайогӀ па лаьрхӀа хиика саженцаш 62 гектари тӀа дӀаягӀай. Цар хӀана дӀалоац 141 гектар, планагӀа лаьрхӀача 130 гектара меттел. БӀаьстан юкъе кхашко ду балхаш оттальча ханашка чакхдаьхад. Лазар ца кхетийта обработка яь саженцашта, лаьрххӀача тайпара дика хий диллад цариа хӀинале.

№ 2 йолча агроучастка цеховой партийни организаце хьалхашна латта декхараш кхоачашдара тӀаберзабаь хаьдда болх бу. Цун ниэ хӀара коммуниста хьинарах латт.

Е. ФАРНИЕВА.

«Спектр» яхача Московски Ӏилма производствени объедиинене хьаьй керда установка — чоалхаеча промышлении изделей дикала тӀахьожам лоаттабара йола вычислительни томограф.

Кердача установка торо хулийтаргья микрокни ниййсал йолаш числовой таблица хьисапе е телевизионни экрана тӀа хьахьокхаш изделе структура дизза сурт оттаде.

СУРТА ТӀА: инженер-оператор И. А. Смирнова вонкхагӀвола инженер Е. А. Кулемини томографа болх математически Ӏалашбара йола цхьа программа нийсъеш ба.

Б. КОРЗИНА сурт.
ТАСС фотохроника.

Нохч-ГӀалгӀай халкъа тӀахьожама комитете

ЛА ЙИШ ЙОАЦА КХОАЧАМБОАЦАРАШ

Пассажираш дӀа-юха кхувлита тоадара партеи правительствах яь указанеш Нохч-ГӀалгӀай транспортни управлене мишта кхоачаиъю хьажар дукха ха йоаццаш Нохч-ГӀалгӀай АССР халкъа тӀахьожама комитет. Республика халкъа тӀахьожамхой хьежачул тӀехьагӀа гучадьннад Нохч-ГӀалгӀай транспортни управлене (Надиров, Андреев, Скоров) пассажираш дӀа-хьа кхувлита тоадара даькъе цхьадола балхаш дань хилар. Автопаркашка кхьачай дукха пассажираш дӀа-юха кхуала йиш йола керда комфортабельни автобусаш. 1976 шера дийнахьем буси дӀа-хьа бугаш хинна пассажираш 1848 мара ца хиннача 1980 шера дийнахьем буси юкъера лаьрхӀача дӀа-хьа бугаш бараш 2113 саг хилар. кӀезиг-дукха тоеенай производствени база. пассажирски автотранспорте хулаш новла аварши кӀезигенний.

Цхьабакъда, городской, пригородни, междугородни маршруташка гӀоала пассажираш дӀа-хьа кхувлита тоадаре болх партеи правительствах решенеша дӀа маденхара тоабаьбац.

Маршрутни автобусаш де лачара пассажирооборота 1980 шера план транспортни управлене коллективо 99,5 процент мара кхоачаиъьяц. Йолаш йолча автопарнех эсала пайда ийбу. хаддаза моттигаш нийслу рейсагӀа аралла езача пассажирски автотранспорто графикаш телхаеш.

Ухх шера 28 марта, Ӏуйрийна ийс сахьт доалача хана пхьоалагӀча, шоллагӀча, пхелагӀча автопредприятеша, автоколонна-1572 расписанех объединене автовокзалашка, пассажирски автостанцешка 80 автобус дӀахьожае езаш хиннача дӀахьожаяьр 62 мара ядар е 77,5 процент. хӀаьта республикерча городашнех юрташкех дӀа-юха лелаш йолча автобусаша хаддаза телхаю расписане график.

Яьчул дукхагӀа рейсаш яьй яхаш шоай отчета тӀа ладу транспортни предприятеша. Масала, ухх шера хьалхарча квартале транспортни управлене сведенех № 5 йолча ГПАП коллективо ца еш йисар 531 рейс мара яц. хӀаьта автовокзалийн пассажирски автостанцеш еннача даннеех цу юкъа ца еш йисар 2001 рейс я.

Автовокзалийн пассажирски автостанцейн объединене (нов. Ширяев) де дезар дац йоагӀача хьисапе автобусаш лелийтара. наггахьа мара рейсаш ца еш йисарах йола штрафни санкцеш лд автотранспортан предприятешта. Автостанцешка дика лелац автобусаш хьакхичарахи уж дӀайолхаш хиларахи хоам белга. тӀехьаюлаш араюла автобусаш, рейсаш ца еш сецаю. Посадочни контролерана телхаю рейсови автобусаш хьатӀаийрей дӀаахийтаря технологи, дукха моттигаш нийслу пассажираш тӀаховшача моттиге посадочни контролераш хьожаш боацаш. Кассираша пассажирашкара совцеи ахчаш доахаш а моттигаш нийслу. Автостанцешкаре наьах чӀоагӀа етта йолаш араюла автобусаш, царех дукхабараш билеташ оцанза а доацаш а оолаш.

ЧӀоагӀа мела лел республикачуххьа пассажираш дӀа-хьа кхувлита дегӀакхувлар, Нохч-ГӀалгӀай АССР нах баь хача 70 моттиге лелаш яц автобусаш. 1979 шера май бетта «цхьан юкъа» дӀанъайла хиннача ялх маршрутах цхьанкха болх беш яц тахан а тӀехьа. Царех я Грозный — Замай-Юрт, Гудермес — Замай-Юрт, Гудермес — Курчалой, кхыраш.

Типови проектах хьаьлаь цхьа автовокзали цхьа автостанци мара яц республике, вож нийс автостанци цу гӀулакха кийчъаь боацача, пассажирашта аьттув боацача помещенешка я. Цудухьа билетий кассашка йоккхий очередаш хул. дӀабахийта безачул 1,5 — 2-аза кӀезагагӀа мара пассажираш дӀа-хьа бахийта вӀаштӀехьдалац.

Хила мабеззара вӀаштӀехьбаьккхабац рейсагӀа лелача автобусашта тӀахьожам доаттабара болх транспортни управлене тӀахьожама-ревизорски службо отдела (нов. Скоров) болхлоша. дукха моттигаш нийсолийт билеташ доацаш бола пассажираш дӀа-хьа кхувлийташ, пачахьалкхен средстваш шоашта йита гӀерташ. кулга -цӀена боацача водителашна цӀенхаштта къовсам лоаттабац. Пассажираш дӀа-хьа кхуллара бекъонаш телхаелга санна дола гӀулакхаш дукха лоадамболаш лархӀац цар.

Во болх бу линейни контролераша. царех цхьабараш шоай балха моттигашка боацаш моттигаш нийслу, ханал хьалха балхара дӀаух. Транспортни управлене тӀахьожама-ревизорски службо отдела начальника В. И. Скоровна цкъа санна дукхаза критика яьй отдела болх во лелаш хиларах. цхьабакъда, цох йоагӀаш йола выводаш яьц цо. балха тӀа нийслуш дола кхоачамбоацараш дӀадахара а деш хӀама дац, шигта деш хӀама дац тӀахьожама балха эффективность лакхъяра а.

Йоха а йохаш хӀара дийнахьа рейсашнара дӀаювл 25—30 процент автобусаш, цӀ нийслу профилактически гӀулакх дареи ремонт ярех болх эсала вӀаштӀехьбаккхарах, шитта производствени базаш дегӀакхувлар эсала хиларах. ДоагӀача хьисапе автобусашта гӀулакх а ца деш, геттаре чӀоагӀа тишъяллаца болх байт царга, цудухьа оттаь амортизационни ха чинтъялалехьа предприяте балансе тӀера дӀайоах уж.

Республикерча пассажирски транспорто во болх беш хилар бахьан долаш къахьегамхоншара пассажирски транспорта беча балха леткъаш дукха жалобаш ух. Цу гӀулакха дола керттера бахьанаш да графикагӀа автобусаш ца лелар, пассажирашта гӀулакх дара культура лоха хилар, пассажираш автобусашта тӀахувшаш йола моттигаш во лелар, автостанцей цхьабола болхлой пассажирашца охца хилар.

Нохч-ГӀалгӀай транспортни управлене кулгалхоша (тт. Надирова, Андреева) де дезаш дола балхаш дац пассажираш автотранспорта дӀа-хьа кхувлара болх тоабара партеи правительствах решенеш кхоачашъяра, шоашта тӀадаьха декхараш дизза кхоачашдайтара КРС отдела болхлошкара доагӀаш дар хьадехаш. Управлене болхлой наггахьа мара арабалаш автобусаша мишта болх бу хьажара.

Нохч-ГӀалгӀай транспортни управлене кулгалхошта (нн. Надировна, Андреевна) тӀадоналаьа лакхе белгалдаькха кхоачамбоацараш дӀадоахилга. автотранспорта болх тоабара де дезар дела, пассажирашта гӀулакх дара культура лакхъелга.

Транспортни управленена чуйоагӀача предприятей пассажирски автотранспорта бечна балха эсала тӀахьожам лоаттабарах городской а междугородни а пассажирски автотранспорто пассажирашта махетта гӀулакх деш ца хиларах Нохч-ГӀалгӀай транспортни управлене начальника заместителя В. И. Андреева строги выговор яьй.

Транспортни управлене техача приказагӀа цӀенхаштта бехк баьб автовокзалийн автостанцейн объединене начальника И. Ширяева, автоколонна-1572 начальника н. Айдамирова, ГПАП-2 директора И. Микаева, ПАП-5 директора н. Захарова.

ӀИЛМЕИ ПРАКТИКЕИ

ЭВМ-и хьувкъами

Юртбоахама производство дикка алсамъяккхара гӀаеравь лаьрхӀа йола продовольственни программа оттаянза яр ца хиларах КПСС XXVI съезде ше дувцаш Л. И. Брежнева аьлар: «Цо айхха бувза беза юрта боахам цун продукця лоаттаечен чакхйоахачен доакъошца».

КӀезига лоархӀамболаш дац цу даькъе Ӏилма. Мехка цхьайолча районашка хӀанале а юкъейоалаь йолча дӀайийна культураш чуэцилга, транспорт, заготовкаш вӀаштӀехьъяхарен царна доал дарен кердача методашта, шеко ац, шоай моттиг корайоагӀаргья продовольственни програмна тӀа.

70-гӀа шераш долалуш Украине, Казахстане, РСФСР Краснодарски крае оттаь юкъейнкъяр электронно-лоархӀамаш дара машина гӀоаца транспортно-заготовительни процесса централизованно доал дара система. Хьувкъам чуберен наьчахьалкхевна дӀачубаларен чоалхане механизм вӀаштӀехьъяккхарен цуьна доал дарен даькъе баьнкха лоархӀаме гӀа бар из цӀено а йоацаш. Цхьабакъда, автомобилий, юртбоахамен ялат дӀачуийдечен предприятей балха сахьатий график ЭВМ тӀа хьувкъам чуйца баллалца йолча юкъа лаьрхӀа уттаеш а сихха хувцалуш дола хьалаш теркал ца деш. а хилар бахьан долаш ярка езаш хиннача бесса дӀаяржанзар система.

Цхьаькха масал. Цхьа шу хиина Ӏац ялат хьонхача хана Саратовски областе ялат дӀаккхьера а дӀачуэдара а йолча деннех бийсаннеи лаьрхӀача графикех пайда ийбу. Областа ерригача районашка чакхйоахача ерригача операцешта кулгаш ду йоагӀаш йолча оргтехникацеи даннеш дӀачуийяра-дӀателара средствашцеи Ӏалашъяра юртбоахама продукци дӀакхоачаяра доал дара йолча централа. Цу дерригче Ӏалашду хьувкъам чуэдара балхаш къахьегама а материальни а дӀадолхарацеи эггара кӀезигагӀа а долаш чакхдоахилга.

Массехк цу хьалха СССР Ӏилманени техникаши йолча Госкомитета, СССР заготовкай Министерства, СССР юрта боахама Министерства, СССР Госкомсельхозтехника, РСФСР автомобильни, транспорта Министерства цхьане яьча решенех къоастальяр саратовски системи юкъелхьара эггара дикагӀа кийчъенна йола РСФСР, Украина, Казахстана 14 областа. Из деш теркалдир, тайптайпарча климатически зонашка юртбоахама продукце духь-духьача тайпай хьувкъам чуэцара доал деча ЭВМ пайда эцара опыт Ӏоеяза ярг ца хилар.

Саратовски система юкъейоалаяр бахьан долаш транспортировка е а кийчъе а ЭВМ гӀо деш йолча юртбоахама продукце ассортимент шеръенай. Нагахьа санна, саратовцаша шоай балхаш ялатагара дӀадоладаь дале, Курски областе, масала, шекара свекла чуэцача юкъейоалаяьй система, краснодарцаша дуга, баьцадараш, хьакхӀаш. Гоузе компашта заготовка еча пайда ийцаб электронни техниках.

Юртбоахама продукци дӀаахийтара доал деш йола центраш болх беш йолча моттигацка элеваторашка аргӀа хьа ца кхоачаш латташ хилац машинаш, хӀаьта сахьатий графикашта дин бийсев массеза доал корректировка ца еча моттигашкачул массехаза дукхагӀа дӀа а оа ялат хӀара водителаша. Цу балха яца автомобилаш а кхоалагӀа дакъа совгӀа кӀезигу.

Ераш да областашка из юкъейоалаярех хьахинараш. Целиноградски областа 17 районе хьувкъам чуэцача хана автотранспорто болх ца беш йоавкка ха 48 процент лохъелар 1978 шера. автомобилий балха оасарле 2,1-аза лаккъелар. цо йиш хилийтар 787 машин кхы балхаш дара мукъаякха. Система юкъейоалаяро шера ена экономически эффект 460,5 эзар сом хилар укказа. Саратовски областе — 300 эзар, Волгоградски областе — 415 эзар. Куйбышевски — 171 эзар сом.

ЛаьрхӀача гучадаьннад, ялат чуэцаш цхьан сезонагӀа цу система мехка ена экономически эффект 3 миллион сомал совгӀа хилар. Кхыдолча юртбоахама балхашта мукъаьккхай 1350 совгӀа автомобиль, ялат цхьан ахазен дукхагӀа дӀачуийде торо я хӀана заготовительни предприятей.

1980 шера 55 областеи краеи юкъейоалаяьяр хьувкъам чуэцара — транспортно-заготовительни балхашта централизованно доал дара система. РСФСР, Украина, Казахстана областашка ялати шекара свеклаи чуэцача цу система ена экономически эффект 4 миллион сом да. хӀаьта Грузински ССР комсаш чуэцача енар — 3,2 миллион сом. Система юкъейоалаяро кхаь шера ена суммарни экономически эффект 13,04 миллион сом да.

Транспорта балха оптимально доал дара хьувкъам чуэцача ханарча транспортно-заготовительни процесса цхьа оагӀув я. ШоллагӀа яр я юртбоахама продукци хьаькъалагӀа дӀачуэцарц из заготовительни, чакхйоахача, торгующа предприятешка дӀанийсъяра. Цу тайпара опыт а йолаш я.

Казахстане, масала, оттаьй ялат дӀачуэцара, дӀанийсдара, ялат кийчдеча предприятешка чакхдаккхара технологически карта цаӀ йола форма.

Хьувкъам чуэц мнъ духь-духьача министерствайи ведомствайи хьаштӀаш вӀаший чоалдувлащ йола юртбоахама производствана эггара чоалханегӀа а бехктохкамегӀа а ярех цаӀ я. Цудухьа, гуххьал ерригача хьувкъам чуэцача транспортни, заготовительни техникача, моллагӀча ведомствана чуйоагӀаш из яле а, централизованно доал дар комплексно леладаро, юртбоахама, заготовительни, продукци чакхйоахача, транспортни предприятеша баргагӀа болх беро мара лурсьац эггара йоаккхагӀа йола эффект.

1980 шера декабрь бетта СССР Ӏилманеи техникаши йолча Пачхаьалкхен комитето, СССР Госпланацеи Ӏилмай Академецеи цхьана чӀоагӀйир организацеи управленеи проблемай Ерригсоюзни Ӏилма - тохкама института Ӏилмахоша оттаь ГАСУ «Хьувкъам» яха целевой программа. Цу система чулоацаргда баьцовгӀаш лелаяро лу керттера продукташ чуэцара. царна транспортировкеи заготовкеи яра, уж чакхъяхара доал дара дерригаа лагӀаш, хӀаьта цо таро хулийтаргья транспорта болх тоабара лаькъера дукхха дешаш карарча шеррехьа къоастаде.

Владимир МЯСНИКОВ,
технически Ӏилмай доктор, СССР Ӏилманеи техникаши йолча Пачхаьалкхен комитета член.
(АПН).

ӀАЬСИЙ РАЦИОНЕ... КИСЛОРОДНИ КОКТЕЙЛЬ

Из эксперимент йоласлар 1975 шера СССР юрта боахама Министерства химизаце лабораторе. Цо де лийрхӀар дар юртбоахама хьайбай рационах водокислородни смесь техача уж чехкагӀа легӀадовгӀа яхилга бакъдолаш дий хир.

— Дерригa дӀадолайр, — дувц цу могаьча способе автора технически Ӏилмай кандидата Дерковский Михаила, — аммиаки углекисли газе боарамал совгӀа хилар дилла хоалуш долча хьайбаш чуоттадаь кхоабача хьайбашка латтача къонача хьайбашта кислородни мацал хургйоаца хӀама де деза яхача идела ра. Духхьала кислород ца тоъар бахьан долаш рацион сов дика хилча а кӀезига тӀадетталу хьайбашта дулх. Цу тӀа а къонача хьайбай лоархӀаме органаш. цу даькъе гаьга, бе боагӀача бесса болх беш хилаи, кӀезига къестаду гаьга чу хий. ХӀаьта, наггахьа санна хьайбаш леладара хьалаш Ӏалама дарашта гарга эзача къоастадаь аьлча, кислородни дефицит дӀаьаккхача лерхӀар оаха, цу сахьате гучаяргья дикка эффект аьнна.

Кхаь шера еш Ӏаьттар подмосковни совхозашка 25 — 60 денагара биъ беттагӀ кхаччалца йолча хана чуенача хьаккий хурский (дӀахо кислородни «дошигг» инерцех лел) 38 опытни тӀахьожамеи группана эксперимент. Хийкислородни смесь тӀийначa опытни группана шин беттех ах беттеи тӀадеттадена, доал 10 — 12 килограмм лакхагӀа хилар. Цу тӀа а опытни хьаккий хурсний дулхаца мукъ кӀеангагӀа яр. хӀаьта протеин дукхагӀа яр. Смесь йнача хьайбашта кӀеангагӀа хувар гийга-шерий лазараш, пневмони. Из бахьан долаш геттара кӀезигделар доаш тӀера дийнараш.

Экспериментах хьакулаш дараш стабильни хиларах тийшача, кагийча доахана эксперименташ е доладелар тхо. Кислорода действи эффективни хилар баьъ хилар: юкъера лаьрхӀача 13 — 15 процентага кхаьчар хьалха детталуш хинначул совгӀа тӀадеттадена дулх.

ХӀана ухх сахьате, — чудерзаду къамаьл М. Дерковски, — тхона хьалхашка латт ши декхар: тешаме а эксплуатаци яра атта а хургйолча оборудоване конструкци хьайбаш леладу фермаш кислородаца Ӏалашъяра оптимальни способи хьаяр. Хьалхардар кхоачаш кийна доалаш латт — оттаьй смесительни аппаратура массехк конструкцеш, царех эггара дикагӀар хьа а хоркаш. ШоллагӀчох аьлча, эза баллонаш юкъекхувлар экономично дац: уж тӀаехна а Ӏоха а механизмаш еш. Цудухьа гӀойленагӀа лаьрхӀай кислородаца обогащени яь фо духхьала ферие хьадергдола установка.

Наталья ДУБАКОВА,
АПН корреспондент.

ӀИЛМА-ТЕХНИЧЕСКИ ПРОГРЕССА НОВКЪА

КПСС XXVI съездо белгальъяккха программа кхоачашъяра боккха лоархӀамболаш ба изобретателашеи рационализаторашеи беш бола болх. Цар деш дола балхаш дукхеи тайп-тайпареи да. Производстве кулгашца ду балхаш кӀезигдара цар хьакхолл боккха пайда беш йола изобретенеши рационализаторски предложенеши, эргайоаккаш товю машинаш, механизмаш, оборудовани, технологически процессаш — уж дерригa декхараш толаме кхоачашдар изобретателашеи рационализаторашеи творчески къахьегарах тийша да.

ИттлагӀча пятилетка шерашка вай республика экономика дегӀайоалаеча доккха дакъа лаьцар изобретателашеи рационализаторашеи. 756 изобретенеи 50 эзар совгӀа рационализаторски предложении производствана юкъейоалаярах пачхьалкхена баь пайда 93,6 миллион сом хилар. Пхе шера декхараш Нохч-ГӀалгӀайчеи изобретателашеи рационализаторашеи кхоачашдир дикъ шера, кхы тӀа а 27 миллион сома пайда бир.

ДӀаяхача пятилетке тӀаийца социалистически декхараш ханал хьалха кхоачашдьрех я «Кавказтрансгаз» объединеши, «Грознефтегеофизика» трест, «Чечено-ингушводстрой» объединени, мехкдаьтта доахачеи мехкдаьтта чакхдоахачеи промышленноста цхьайола предприятеш.

КПСС XXVI съезда сийленна наьъабахара социалистически яхь йоаржаьча республикерча новатораша керда декхараш тӀаийцар коммунистий форум хьаелла-ча денга кхачалехьа пачхьалкхена 500 эзар сом кходе. Из социалистически яхь дӀайолаяьраш бар СССР 50 шу дизара цӀерагӀча Грозненски химически завода рационализатораш. КПСС XXVI съезда сийна керда социалистически декхараш тӀаацара тӀахьийхар цо республикера беррига новатораш. Инициаторашa дош делар 1980 шереи укх шера хьалхарча шин беттеи 1 миллиони 200 эзари сомал кӀезигагӀа пайда дургбоацаш йола рационализаторски предложенеш производствана юкъейоалае, хӀаьта 1981 шера пачхьалкхена цхьа миллиони 210 эзари сом пайда бе лаьрхӀар.

Из дика гӀулакх хьалльяр вай республикерча предприятешеи организацешеи. эггара хьалха из хьаллаьцарех яр «Чечингаз», трамвайно-троллейбусни управленей, швейни производствени объединене коллективаш, кхы дукхьараш.

Парте XXVI съезда хьалхарча яхье республикерча рационализаторашеи изобретателашеи дика толамаш даьхар. Духхьал 1980 шера цар производствана юкъейиьхьача изобретенеши рационализаторски предложенешеи баь пайда 20 миллион совгӀа сом да. Съезда сийна яьржача яхье хьалхара моттигаш а йоахаш балха-дика толамаш дахарах СССР 50 шу дизара цӀерагӀча Грозненски химически завода, швейни производствени объединене. «Кавказтрансгаз» объединене изобретателийи рационализаторийи коллективашта еннай ВОИР-а Центральни Совета дипломаши памятни медалаши.

ИттлагӀча пятилетке кхаи бара фонде доккха дакъа а лоацаш, изобретенеи рационализаторски предложенеши производствана юкъейоалаяра дола социалистически декхараш тӀехпхоачашдарах ВОИР-а Центральни Совета сийлен грамоташ еннай «Грознефтегаз» мехкдаьттагазови управлене, «Грознефть» объединене изобретателийи рационализаторийи коллективашта. Грозненски швейни производствени объединене № 6 йолча цеха слесаря-ремонтника Алиев Муршид Лабазановича.

Изобретательски рационализаторски балха тӀа лакха хьокхамаш даха торо хулийт ВОИР-а областной Совето республика халкъа боахама цхьадолча доакъоша администрацешца цхьана новаторашта юкъе йоаржаь социалистически яхь кхетаме вӀаштӀехьъяккхаро. Цу даькъе, боккха опыт Ӏоаьй вай республике. Яхье баьнхараша тӀагӀертта къовсам лоаттабу технически творчестве эггара лакхагӀа хьокхамеш дахара. къахьегама овсарле лакхъяра, арахеца продукци тӀехдика а хулийташ, цуга дӀадодар кӀезигдара. Цу лостанагӀа къахьийгад лакхе белгальяьхача изобретателийи рационализаторийи коллективаша.

«ИттлагӀча пятилетка изобретательствана рационализацеи отличник» яха сийлен знаки ахчан премии хьожаяьй СССР 50 шу дизара цӀерагӀча химзавода аналитически тӀахьожама лабораторе начальника А. Н. Костюченкона, П. Ахриева цӀерагӀча назрановски «Электроинструмент» завода лабораторе начальника С. Ш. Евлоева, № 1 йолча гӀишлон материалий комбината слесара Н. А. Осееденкона, «Нефтегазавтоматика» СПКБ конструктора Ю. М. Дуласова, Грозненски консервни завода слесарий бригадира Г. И. Галкина, кхычарна.

Ухх тӀехьарча шерашка 8 март дездеча деношка республикерча кхалнаха-рационализаторашта юкъе яьржача социалистически яхьа итогаш ю. Хадзаьа ВОИР-а областной Совета преме лауреаташ болаш хьабоагӀа СССР 50 шу дизара цӀерагӀча химзавода новаторашкхалнах Ф. А. Тихомирова, А. Г. Епифанова, Г. Г. Бремеева, центральни заводской лабораторе начальника заместитель, Нохч-ГӀалгӀай АССР заслуженни изобретатель С. А. Мичурина. цох ВОИР-а Центральни Совета преме лаурсат а яьй.

Изобретательски рационализаторски болх тӀа-тӀа тоабара тӀехьа социалистически яхь леладал совгӀа каст-каста чакхйоах тематически конкурсаш, общественни хьажараш. Производствени процессашта механизаци автоматизаци яра, производства эффективности арахецача продукце дикали лакхъяра тӀаерзаь «ДикагӀа йола изобретени рационализаторски предложени» яха тема ВОИР-а областной Совето облсовпрофацеи НТО областной советацеи цхьана чакхйоах конкурсаш. Цхьайола конкурсаши хьажараши чакхдоах къоача производствениекашта юкъе ВОИР-а организаце кулгал а деш. дукхача предприятешка болх беш я комплексни творчески бригадаш, общественни конструкторски патентни бюрош, новаторий советаш. Шерагара шерагa дукхагӀа хулаш латт уж.

ХӀанз республикерча предприятешка болх беш я кхо эзар гаргга новатор юкъевоагӀаш йола 821 комплексни творчески бригада. цар хӀара шера кийчъю 1200 совгӀа рационализаторски предложени.

Доккха новкъостал ду изобретателаштеи рационализаторашти общественно-конструкторски бюроша. уж республикерча предприятешка я 67, эзар совгӀа сага дакъа а лоацаш. ХӀара шера цар кийчъю 550 совгӀа предложени. Эггара дикагӀа общественно-конструкторски бюрош болх беш я «Красный молот», «Электроприбор» заводашка, «Промавтоматика» НПО.

КПСС XXVI съезда решенеш йизза чакх а йоахаш 1981 шера а бӀаьрчача пятилетка а планаш ханал хьалха кхоачашъяра доккхий декхараш тӀаийцад Нохч-ГӀалгӀайчеи къахьегамхоша. Уж толаме кхоачашдеча доккха дакъа лоацаргда республикерча рационализаторашеи изобретателашеи.

КарагӀдувлараш дукхеи дикеи дале а, цхьадола кхоачамбоацараш а нийслу изобретателийи рационализаторийи балха тӀа. Укх тӀехьарча шерашка творчески балхаца дакъа лоацараш кӀезигденнаб «Грознефть» объединене предприятешка. Дукхача производствени объединенешка яхье баьннача изобретателашеи рационализаторашеи карагӀдаййнараш довзийтац. Дукха рационализаторски предложенеш шоай хинахьа производствана юкъекхахьац. Цхьаза шераш доах рационализаторски предложенешка ца хьожаш «Промстройматериалы» объединене № 2 йолча гӀишлон материалий комбинате. Уж санна дола гӀулакхаш нийслу Нохч-ГӀалгӀай химзаводе, цӀенош хьаларв эца йоккхий панелаш хьаеча Аргунски заводе, кхычехьа. Уж кхоачамбоацараш дӀахойдача хана рационализаторийи изобретателийи балха тӀа ца кийсдалийтара хаддаза тӀахьожам лоаттабу ВОИР-а областной Совето, цун юкъхьанцарча организацеша. Уж лакхе белгалдаькха кхоачамбоацараш дӀадаькхача кхы а дикагӀа хургда творчески къахьегаш барий хьокхамаш. Цу гӀулакха мел эша торонаши хьалаши долаш да хӀара производственни коллективе.

В. ЕВДОКИМОВ,
ВОИР-а областной Совета председатель.

Дукха ха я М. М. Алешечкина радиотехнически заводе слесарь-сборщик йолаш болх бу. ХIара балха дийнахьара нормаш 120 процентал кIезиггIа йоацаш кхоачалю цо.
СУРТА ТIА: хьалха латта приемкиний сборщица М. М. Алешечкина.
В. ДЗИСЯКА сурт.

Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совете

IАНГА КИЙЧЛЕ

Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совето дийцар республика жилищно-коммунальни боахам 1981 — 1982 шера Iанга кишта кийчлу.

ТIаийцача соцам тIа белгалду, жилищно-коммунальни боахама министерство, горрайисполкомаш, кхыйола ведомствaш йолаенний республика жилищно-коммунальни боахам Iанга кийчбе. Бакъда, бахьа тохкамо хьахьекха махкилара, дукхагIча боахамашка Iанга кийчдалара балхаш бокъонца дIадоладаьдаш. ЦIенхаштта уйла е ееаш да нах чубахача цIеношка ремонт елга. Уж балхаш чIоагIа тIехьадисад Грозненски горисполкома боахаме, «Грознефтеоргсинтез» объединене.

Во лел котельнеш, йовшила сеташ, кхыдола йовхала гIирсаш Iанга кийчдара балхаш «Чечингкоммунэнерго» управлене, «Грознефтеоргсинтез». «Грознефть» объединенешка, гIишлош еча Нохч-ГIалгIай управлене, «Терек» яхача мебельщи объединене.

Лохача боарам тIа Iанга кийчду хин-канализационни гIирсаш, трамвайно-троллейбусни боахам, банеш, прачечнеш, накъаш леладарен мах бахача моттигашка санитарни цIено ярен предприятеш.

Жилищно - коммунальни боахама министерства, горрайисполкомаша тоьам болаш тIахьожам лоаттабаш эксплуатационни предприятеш Iанга кийчъяра, цу гIулакха кIеанга юкъеуза республика промышленни, гIишлой-монтажни организацеш.

ЦIенхаштта кхоачамбоарапш да тазови доагор леладу боахамаш Iанга кийчдеча. Газ кIеангьенна йоллаше в «Красный молот», «Трансмаш», «Автоспецоборудование», «Электроинструмент», Химреагентий заводий, «Чеченингушстройматериалы» яхача объединене кулгалхоше хIана а Iалашдьдаш шоай предприятеша резервни тайпа доагорца болх бергбола гIулакх.

Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совето жилищно-коммунальни боахама министрагара А. К. Зязингара, горисполкомий председателашкара: Грозненски — В. М. Шамардингара, Малгобекски — С. С. Хасневгара, Гудермесски — А. Г. Киндаровгара, Аргунски — М. А. Скулаковгара, Назрановски райисполкома председателгара Х.-Б. Ю. Цароевгара хьадийхар 1981 — 1982 шера Iанга кийчо яра балхаш сихделга.

«Грознефтеоргсинтез», «Грознефть» объединеней, гIишлош еча Нохч-ГIалгIай управлене, машинийекъа Грозненски отделене, «Красный молот» завода, нах чубаха цIенош долча кхыча ведомствай кулгалхой декхарийла ба нах чубаха цIенош, котельнеш, культурно-бытовой объекташ Iанга кийчъяра балхаш мишта лел хьажа, уж эшача материальни ресурсашцей болхлошцей Iалашде а 1981 шера 1 октябрь тIакхачалехьа Iанга кийчлулга чакхдаккха а.

«Чечингаз» яхача производственни объединенеа тIадиллад сетевой газ производственни хьашташта дIаахийтара тIахьожам лоаттабе.

«Грознефть» объединенена, Грозненски газ чакхйоахеча завода, «Кавказтрансгаз» яхача управленена тIадиллад 1981 — 1982 шера гуйран-Iам вамалахьа промышленни предприятешта республике бахача нахи кху тIа на алара газа ресурсаш чурча торонехи бивзатIа пайда эцилга вIашгIехьдаккхара де дезар да.

Министрий Совето гIишлошъеча Нохч - ГIалгIай управленегара, жилищно-коммунальни боахама министерствагара, Грозненски Малгобекски горисполкомашкара хьадийхар гор. Грозне (Киевски улицагIа), гор. Малгобеке котельнеш хьалъяра, реконструкци яра балхаш чакхдоахилга, цIеношка йовхал тела ха хьагIаотташ уж котельнеш биззача низаца болх беш хургйолаш, мазут доагадеш йола оборудовани а йолаш.

Жилищно - коммунальни службай, хIаьта кишта боахама предпринятей кулгалхошкара хьадийхад Iанга кийчлуш нах чубахеш административни цIенош дIайха хургдола, турбашкара йовхал араухьаргйоаце, йовхал телача хьаттал вIалхарча дIайхача хих шерра пайда эцартбола балхаш делга, дIаухийтача доагора-энергетически ресурсай учет дика лелаяр Iалашделга.

ХАРЖАРХОЙ НАКАЗАШ КХОАЧАШДЕ

Республика правительства цштта дийцар «Чеченингушвино» яхача производственно-совхозни объединене СССР Лаккхехьарча Совета, РСФСР Лаккхехьарча Совета, НГIАССР Лаккхехьарча Совета депутаташка харжархоша денна наказаш кхоачашдара балхаш мишта лел.

ТIаийцача соцам тIа белгалдоах, «Чеченингушвино» объединене цхьадола балхаш даьд харжархой наказаш кхоачашдеш. Уж кхоачашдара дешаш дийцад производственни совещанешка, дIахец эшаш йола средстваш.

1980 шера харжархой наказегIа Долакова хьалъяй 624 дешархочоа лаьрхIа школа, цу юрта газ чуюллаш латт, бани хьалъе ахча хьоэнадаьд. Терски яхача юрта хин берда йистош дIачIоагIдара балхаш чакхдаьккхад. Майртупе юллаш я водопровод, СоагIача хьальец латт берай беш. Червленски винзавода цхьан даькъа реконструкци е йолаьй, Курчалое бьта ЦIа хьалдаь доалаш латт. Кхыйола объекташ хьалъяра проектно-сметни документаци кийчъяьй.

Цунца цхьана Министрий Совето гучадаьхар харжархой наказаш кхоачашдечара тоъал дукха кхоачамбоацараш. «Чеченингушвино» объединене кулгалхой декхарийла бер харжархой наказаца бу болх тоабе, уж шоай хан-хапнахьа чакхдахара мероприятеш оттае.

Наказаш кхоачашдеш беш бола болх шерра дIабовзийта беза харжархошка, уж дешаш дувца доагIа директорий совете.

Министрий Совето министерствашта, ведомствашта райисполкомашта, горисполкомашта тIадиллар СССР Лаккхехьарча Совета, РСФСР Лаккхехьарча Совета, НГIАССР Лаккхехьарча Совета депутаташка харжархоша даь наказаш кхоачашдара болх мишта лел хьожилга, цигара кхоачамбоацараш дIадахара хьадда де доагIар делга.

СОВГIАТАШ ДАЬКЪАЛА ХИЛДА ШУ!

КЪАХЬЕГАМХОШТА «КЪАХЬЕГАМА ВЕТЕРАН» ЯХА МЕДАЛЬ ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

1974 шера 18 январерча СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Указага хьежа дукхача шерашта цIена къахьегаракх къахьегаме кераг Iдьнаьнарий хан бедц СССР Лаккхехьарча Совета Президиума цIерагIа «Къахьегама ветеран» яха медаль дойла

ЗАВОДСКОЙ РАЙОНЕ

Н. Анисимова цIерагIча Нефтегрозненски механикати чакхдоахача заводе гIолла:

Агабекова Раиса Павловнана — оператора.
Бугаева Мария Алексеевнана — оператора.
Воротынцева Анна Андреевнана — оператора.
Глазунова Александра Ивановнана — электромонтера.
Захарченко Тимофей Андреевича — машиниста.
Ибиева Магомед Гасаловича — оператора.
Коршоненко Зинаида Филипповнана — оператора.
Кульчукова Валентина Алексеевнана — машиниста.
Кухтин Алексей Александровича — слесара.
Луганская Клавдия Константиновнана — гардеробщицана.
Мелещук Елена Ивановнана — оператора.
Марчук Валентина Григорьевнана — установка начальника.
Пчеловодова Кира Павловнана — установка начальника.
Попельницова Майя Александровнана — оператора.
Стародубцев Алексей Петровича — йоккхагIволча оператора.
Саренин Григорий Петровича — кадрай отдела начальника.
Федорченко Алексей Гавриловича — оператора.

А. Шерипова цIерагIча ГНПЗ гIолла:

Бабенко Андрей Михайловича — оператора.
Бутенко Иван Георгиевича — чистильщика.
Порискина Любовь Кононовнана — оператора.
Бацаев Махьмада — грузчика.
Гилунова Зоя Павловнана — оператора.
Долгова Анна Михайловнана — оператора.
Зимоглядова Любовь Федоровнана — оператора.
Карсина Мария Ивановнане — оператора.
Котляров Алексей Спиридоновича — машиниста.
Косинченко Евгения Георгиевнана — уборщицана.
Кузьмин Владимир Дмитриевича — установка начальника.
Клушина Ксения Петровнана — уборщицана.
Омарова Мария Стефановнана — электромонтера.
Попова Мария Тимофеевнана — маляре.
Рыбкина Матрена Андреевнана — машиниста.
Раевская Нина Георгиевнана — оператора.
Степанова Валентина Носиф...на — лаборантиана.
Севенко Мария Кирилловнана — уборщицана.
Тройников Константин Ильича — слесаря.
Хачатурян Владимир Гайковича — йоккхагIволча оператора.
Цакаев Магомед Магомедовича — оператора.
Читирев Иван Михайловича — оператора.
Чуева Степанида Георгиевнана — аппаратчика.
Шалубцев Владимир Васильевича — машиниста.
Шурманова Мария Ивановнана — оператора.
Ющенко Нина Павловнане — оператора.

Грозненски ацетонови заводе гIолла:

Стоян Григорий Константиновича — сливщика-разливщика.

«Грозэнерго» яхача районни энергетически управлене гIолла:

Годжиев Владимир Моисеевича — отдела начальника.
Шарага Валентина Филипповнана — инженера.

«Грозэнерго» РЭУ ТЭЦ-2 гIолла:

Аванян Шаген Атаевича — пенсионера.
Белов Николай Ивановича — пенсионера.
Гайворонская Валентина Дмитриевнана — пенсионеркана.
Котов Иван Ивановича — пенсионера.
Кулутина Людмила Ивановнана — пенсионеркана.
Михайлова Ольга Алексеевнана — пенсионеркана.
Писарева Евдокия Ивановнана — пенсионеркана.
Помазков Захар Георгиевича — пенсионера.
Суровецкий Павел Константиновича — пенсионера.
Турчанинова Вера Николаевнана — пенсионеркана.
Трапезникова Евгения Наумовнана — пенсионеркана.

Нохч-ГIалгIай гIишлон управлене сыпнобетонни конструкцей Грозненски заводе гIолла:

Адыгитарова Варвара Иосифовнана — ль машиниста.
Дубинин Леонид Васильевича — лещика.
Лысенко Анна Степановнана — пенсионеркана.
Мурадова Прасковья Никифоровнана — станочницана.
Пономарева Нина Ивановнана — электросварщика.

РСФСР Госкомнефтепродукта Грозненски управлене гIолла:

Капуста Агафья Захаровнана — стрелока.
Ласкова Клавдия Митрофановнана — караула начальника.
Лукьяненко Мария Федоровнана — стрелока.
Ярошенко Надежда Георгиевнана — керттерча бухгалтера заместителя.
Тимофеева Нина Александровнана — йоккхагIволча бухгалтера.
Вонякина Лариса Петровнана — отдела начальника.

«Грозгипронефтехим» яхача проектни институте гIолла:

Жарская Ольга Николаевнана — йоккхагIволча инженера.
Михайлик Зоя Васильевнана — группа кулгалхочоа.
Рыжков Яков Титовича — водителa.
Стулина Валентина Григорьевнана — группа кулгалхочоа.
Фирстова Валентина Яковлевнана — машиниста.
Шинкаренко Нина Александровнана — йоккхагIволча инженера.

«Чечингражданпроект» яхача институте гIолла:

Станкевич Геннадий Павловича — пенсионера.

«Грознефтехимремстрой» яхача тресте гIолла:

Вишнякова Нина Павловнана — огнеупорщика.
Рафиков Лев Михайловича — слесара-монтажника.
Рыжкин Валентин Пименовича — слесара.
Фетисова Нина Григорьевнана — электросварщика.

«Грознефтеоргсинтез» яхача производственни объединене автотранспортни конторе гIолла:

Иванова Зинаида Григорьевнана — пенсионеркана.
Кривенко Анатолий Григорьевича — тракториста.
Сисоев Григорий Ивановича — аккумуляторщика.
Ткаченко Иван Григорьевича — водителa.

Нохч-ГIалгIай гIишлон управлене ЖКК гIолла:

Бараева Айзата — йоккхагIволча дворника.
Милютина Мария Пантелеевнана — пенсионеркана.
Рамбарова Татьяна Даниловнана — дворника.

«Грозгорпарикмахерские» яхача объединене гIолла:

Бабатова Мария Васильевнана — парикмахера.
Бузуртанова Асламбика Хьадена — парикмахера.
Куперман Ефим Израиловича — парикмахера.
Сардарьян Григорий Петровича — парикмахера.
Шахраманян Георгий Абрамовича — парикмахера.

«Промтовары» яхача розничн торгови объединене гIолла:

Аванесова Нектарина Михайловнана — пенсионеркана.
Адамечко Мария Федоровнана — йоккхагIволча продавеца.
Гончарова Зоя Александровнана — йоккхагIволча продавеца.
Губенко Александра Васильевнана — уборщицана.
Козлова Анна Трофимовнана — товарий комплектовщицана.
Полякова Анжелина Ивановнана — секце заведующене.
Марьинова Мария Петровнана — пенсионеркана.
Приставская Нина Сергеевнана — йоккхагIволча продавеца.
Хадиева Раиса Антоновнана — продавеца.
Халмурзиев Муссай Iусмана — тиха заведующена.
Шахриева Аза Моисеевнана — йоккхагIволча продавеца.
Янгулова Мария Терентьевнана — йоккхагIволча товароведа.
Пучковская Клавдия Петровнана — йоккхагIволча продавеца.

Грозненски горпищеторге гIолла:

Елкина Матрена Федоровнана — йоккхагIволча продавеца.
Кадырова Эрува Дукушевнана — уборщицана.
Пашаров Василий Александровича — плотника.
Шевцова Тумпишта — уборщицана.

Нохч-ГIалгIай минсторге гIолла:

Магомадов Хамид Магомадовича — пенсионера.

Грозненски ресторанийн кафеш тресте гIолла:

Ананосов Арсен Зиновьевича — буфетчика.
Алехатина Полина Дмитриевнана — пенсионеркана.
Ахтаева Тамара Хадимуратовнана — буфетчицана.
Гукасян Гоарик Мирзаевнана — болхлочоа.
Датай Мария Алексеевнана — болхлочоа.
Кроль Екатерина Матвеевнана — лоточницана.
Лаптева Евдокия Васильевнана — пенсионеркана.
Лукук Нина Ильиничнана — калькулятора.
Мордвинова Елена Семеновнана — калькулятора.
Царенко Дарья Даниловнана — нормировщицана.

№ 56 йолча юкъерча школе гIолла:

Сарабина Ия Петровнана — хьехархочоа.

№ 6 йолча сайринчарча школе гIолла:

Карчагина Просковья Степановнана — пенсионеркана.
Неклидова Мария Семеновнана — техничкана.
Петросян Нора Хачатуровнана — техничкана.

№ 2 йолча вспомогательни школа-интернате гIолла:

Полтавая Мария Федоровнана — техничкана.

№ 4 йолча горбольнице гIолла:

Абрамян Седа Леоновнана — лора.
Бирюкова Клеопатра Степановнана — медрегистратора.
Вратаус Юлия Архиповнана — керттерча лора заместителя.
Годесова Александра Ивановнана — медсестрана.
Евсеенко Нина Андреевнана — медсестрана.
Зубкова Зинаида Дмитриевнана — санитаркана.
Карагодина Антонина Кузьминичнана — пенсионеркана.
Коваленко Евдокия Афанасьевнана — лаборантка на.
Косина Клавдия Григорьевнана — керттерча бухгалтера.
Мальцева Галина Ивановнана — лора.
Прохорова Раиса Михайловнана — рентгенлаборанта.
Разуваева Людмила Владимировнана — медрегистратора.
Шевченко Наталья Захаровнана — пенсионеркана.

№ 5 йолча поликлинике гIолла:

Погосова Евгения Григорьевнана — медсестрана.

«Грознефть» яхача производственни объединене военизированни охрана вIашагIтехача отряде гIолла:

Крайблат Евгения Дмитриевнана — отделене командира.
Туров Николай Григорьевича — стрелока.

НГIАССР Министрий Совета гIулакхий управлене аппарате гIолла:

Лобачева Мария Михайловнана — референта.
Прославская Нина Семеновнана — пенсионеркана.

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИН.

г. Грозный,
1981 шу, 15 июнь.

ДОЗЗОЛ ДЕХЬАРА

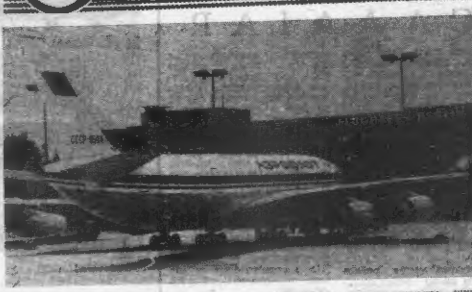

Эттара хьалхара дуней халкъашта юкъера техническ рейс яьй «ИЛ-86» яхача советски пассажирски кердача лайнера Москва — Берлин — Москва яхача трассагIа. Веррига никъ шиъ сахьат совгIа йолча хана баьб.

Июль бетте хьалхарча деношца дека на самолет ГДР столице хадданза никъ беш я.

СУРТА ТIА: «ИЛ-86» яха самолёт Шенефельд яхача берлински аэропорте.
ТАСС фотохроника.

ДУНЕ ЦХЬАН КIИРАГIА

КОНСТРУКТИВНИ ДАКЪА ЮКЪЕДАХЬАР

Машар чIоагIдарая Вароне кхерамзле хилийтарах новкъостал де Советски Союз чIоагIа лоаш хилара дола керда тешал санна лаьрхIад доазол арахьа «Суомен сосиалдемокраатти» яхача финскя газета корреспондента хаттарашта жоп луш КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Председатела Л. И. Брежнева даь къамаьл. Цига хьоахаьнд ядерни йоаца зонаш хьаяр а, хьадда аьлча — Къулбаседа Европах цу тайпара зона яра чIоагIа доархIамен актуальни йола проблема а.

Советски Союзо дика кхетаду ядерни йоаца зонаш хьаяра накъаьна шоай кхерамзле чIоагIъе, нагахьа санна юхатоха да а могаш ядерни тIом хьайча йуй катострофах кIезиг-дукха а шоаш кIалхардаха халкъаш гIерташ хилар. Къулбаседа Европах аьлча, СССР чIоагIа могаеш я цунах ядерни йоаца зона хьаяра хьакъехьара предложени. Дика хургда, аьнад Л. И. Брежнева, нагахьа санна Къулбаседа Европа ядерни йоаца статус дIачIоагI а йича йоаргIача тайпара закона ларда тIа оттайча. Шин оагIонгахьара Советски Союз кийча я ядерни йоацача зона доакъашхой доацача, вешта аьлча, ядерни гера хьадергдоацаш, энарг доацаш, шоай территоре тIа дIаоттадайтаргдоацаш юкъадьнича Къулбаседа Европа мехкашта дукъала ядерни гера доакхаргдац аьна шийна декхар тIаяца. Из иштта кийча я цу гIулакхаца хьашт долча мехкашца из дош а Къулбаседа Европерча ядерни йоацача зонаша юкъерча шин территорена доагIаш дола кхыдола гIулакхаш а дувца.

Керда советски предложенеш чIоагIа хьашт долеш бэ доазол арахьа, къаьстта, хоаш махкилара, къулбаседаевропейски мехкашка, Финлянде кхыча мехкашпарча гIулакхий Министра П. Вяюрюнена лаьрхIа уж Къулбаседа Европе ядерни йоаца зона хьаяра хьакъехьа вIашш дагадовлара юкъе хьоргдола докха дакъа санна. Финлянде правительство, аьнад цо, царга чIоагIа теркам тIабахийта хьожаргья.

Советски позици дика лаьрхIай Швеце премьер-министра Т. Фельдина. Швеце правительство, аьнад цо, цIоаргга Iомадергда Л. И. Брежнева денна жоп. хIаьта ядерни герах мукъаьнна йола континент ерригача Европах хьаяра накъхапара эсано санна йола ядерни йоаца зона хьаяра юкъяра кIийле цар хилара хьакъехьара дош дувцара къулбаседерча кхыча мехкий правительствашпара контакташ хьал а дувцаргья.

Л. И. Брежнева денлача жоп, бейгалдаьккхад «Ланд ог Фольк» яхача датски газето. цIаьхха а хьахьенхад Европейски континента тIа чIоагIа машар хилийта гIерташ Советски Союз хилар, аьнна. Къулбаседа Европера кхоанам кIаьдбра тIаергаха хьадда предложенеш оттаяьй цо Къулбаседерча пачхьалкхений правительствашта хьалхашка.

ГIОЖА IОТКЪАМ

Вашингтоно чIоагIа Iоткъам бу Токиона японски правительствагара тIема нцаш сихха дебадеттен Пентагоно еча агрессивни кийчоашка Японе хьинарегIа дакъа лоацилга хьа а дехаш. США президента накъаман кхерамаленна волча помощника Р. Аллена гуччахьа хьакхайкадаьд укх деношка Вашингтоне вIашагIкхайттача Штаташта лов деррнгача дуней тIа «американски лидерство» оттаеча, эггара хьалха пайдане оахкалаш доахкача Азей Гаьнарча Малхбоалени регионе а йолаш. Японе шоай керттера ярех «гIонча» хилар яхаш.

Кюсю яхача гIайрен районе США-и Японен ВВС аргIайра цхьана маневраш еча деношка американски стохице хиннай США оборона министра К. Уайнбергерен Японе къаман оборона управлене (УНО) начальника Д. Омурая переговораш. Уж чакхьаьнай «кхерамзлен договора» тIаргIолларча шин партнера Вашингтоно чIоагIа Iоткъам бара хьалашка. ТIема кийчонга дIадохийтар Японе хIара шера дукхагIа хулийте а шин герзашпара низаш цо чIоагIдой а Уайнбергера Омурега дIахайтад Японерча тIема гIирсий программаш хьатIадоагIача финансови шера «алхха 7,5 процент» мара тIема бюджет тIакхетаргйоацаш цо яьча решенеш. КIай цIа «раьза доацилга». Иштта хьале США гIерт герзашцарча низашта эпараштa дIалхийта ассигнованеш Японе шоза дукхагIа хилийта а 50 эзар сег США тIемахой латтача Японе лаьттара 150 пентагоновски базаш тIема объекташи лелалрга дIадохийтар инзаьн аньзен дукхагIа хилийта а.

Дукъале йоацаш Вашингтона дийтаь Токиос дIатIаэца на тигар Японе доал деча гIозараша мехка милитаризаци яра иикъ хувцер санна кхетаде датIац. ГIулакх мишта латт аьлча, из латт Рейгана администраце дIадехар Японе тIема лаькъедер «сов дукхен сов сихен» де дезаш хилараха аьнна аьшхад на «Нихон Кейдзай» яхача японски делови гIозарий газето.

Практически лаьрхIача милитаризаце планагIа японски гIайренаш тIа даь даьннар кIезига дац. Аллаа укх карарча финансови шера милитаристски гIуланхашта Японе яь бюджетни отчисленеш 7,8 процент лакх а ейнй астрономически цифрашка — 2,4 триллион иенга кхоачаш дегIа а яьхай. ХIатIадоагIача шера Iаьдалаца лаьрхIад из сумма кхы а 260 миллиард иен дукхагIа хилийта. Укх шера мае яьча переговорашка Рейгаца къамаьл деш Судзуке дош деннад шин оагIоратьарча «кхерамзлен договора» доазонашка Японе тIема декхараш шерден шоай территориальни хишна а, хIаьта иштта японски гIайренашта 1000 миль гаьна ядача форда коммуникацешка а «патрулированни лелаяра ВМС-и ВВС-и вIашагIйохкен аьнна. Цхьабаькъа, Вашингтон гIерт шин Гаьнарча Малхбоалерча союзникага кхы а доккхагIа «обороне дакъа лацийта».

Иштта къала бихьа боацача Iоткъамо корзагIдьхад доал деш дола гIозараш, дукхалъаьккхай мехка прогрессивни общественность, бехьан а долаш сагото йит шолгIа дуней тIом болча хане японски милитаристий агрессе шоашта тIадена боарам боаца докхха Iазап дика дагадоагIаш дола халкъаш дахача лоалахарча азиатски пачхьалкхенашка.

ИЗРАИЛЬ: ФУ ХИЛАР ХОРЖАМЕН

30 июне Израиле хилад хьалхара парламентски хоржамаш хиннад. ХьаккхагIе а яьча итогаша хьахьокх, Перес керте латтача къахьегама парте 120 парламентски моттигах 49 моттиг яькхалга. Премьер-министр М. Бегин керте латтача «Ликуд» яхача доал деш йолча парте киессете 48 мандат хургья.

«Котало» яккхарах израильски «лейбористашта» цхьанкха а совле хургьяц, хIана аьлча, хIанз политически арене дIаяийсденна латтача низашка хьенача гуш да парламенте дукхагIбаращ хьаллоацаш хургйола коалиционни правительство вIашагIйолла Переса могаргдоацилга. Бакъда, хIаьта а ликудовцаш цу тайпара таро — геттара кIезига яле а — йолаш ба. Дукха чоалхане йоаца арифметически расчет йича гуш да «Ликуда» дукхача дина партешца цхьана парламенте 61 — 63 моттиг хургхилар. Цхьабакъда, израильски непайоазонна хетачох, моллагIа яле а вордома тIехьашка парламентски махинацеш а лелаеш вIашагIъелла керда правительство вIалла а чIоагIа хургьяц. Цудухьа хила таргдуш хIама да израильтяншт кастта керда парламент харжара цIаьхха а урнашка кхаж тасса безаргхилар.

Премьер-министра гIанд къуьсаш барий — М. Бегинек Ш. Пересек — политически платформаш вIаши таръеш обозревателаша теркам тIабохийт формулировкаш тайп-тайпара яле а юкъара хIамаш дукха долаш уж хилара. «Ликуда» лидера къахьегама партена керта латтар а Израила лоалахарча Iарбий мехкашпара гIулакхаш «нийса позице тIара» леладара политика дIахоахьа гIерташ ба. Цар хьахьокх Гаргарча Малхбоалера хьал шоаш вIалла а кхетадеш ца хилар, хIаьта иштта мара цуя лоархIам ца беш хилча гаргарчамалхбоалера конфликт дIаяла йиш а яц. Уж дукъала ба шин лоIаме йола Палестински пачхьалкхе хьаяра, Палестина мукъаяккхара Организацеца — Iарбий палестински халкъа цIе мара йоацача викалца переговораш а туташ бац. Царна юкъе «барт ца хилар» алхха сионизма стратегически де лерхIараш чакхдахара методашта доагIаш мара дац.

Агрессени территориальни экспансеи политикана йоагIа хьакъале альтернатива оттальй коржамаш долча хана машарам цхьатарра бокъонаш хиларан тIехьарча демократически фронто, хIаьта цуи кандидатий списка карте латтар Израила коммунистически парте ЦК Генеральни секретарь Меир Вильнер ва. ДIалийчарча дергача Iарбий латташ тIара израильски бIухаш арадаккара тIехьа, шин лоIаме йола шин пачхьалкхе хьае Палестина Iарбий халкъа бокъо ялара тIехь я фронт, хIаьта Гаргарча Малхбоале машар Iалашбейтаргбоацача Кэмп-Девидски барта духьала а я. Нердача парламенте шиъ моттиг яьккхача фронта толама боагIача тайпара мах бара теркал де доагIа мел чIоагIа халача, шовинизмах дилача хьале кхоесам лоаттабаьб Израила коммунисташен кхыча аьрдехьарча низашен Гаргарча Малхбоален проблема интернационални накъаца кхоастайта гIерташ.

Ю. ЛОПАТИН,
В. КАШИРОВ,
Ю. ТЫССОВСКИЙ.
(ТАСС).

НЕССЕ НАНАС ЯЬ ЙИША

Несси яха фаьлгашка шеца дийна хIама чулелаш ба яхаш цIи хезача английски Iамо сатем боабаьб США-ерча сенсацеш хилар дезарий. Американски пресса яхачох, Несси нанас яь Чэмпа яха йиша йолаш я. Из ях Вермонтан Нью-Йоркан юкъерча Чэмплейн яхача кIоаргача Iамала. Журналисташа яхачох, Чэмпа эггара хьалха бIаргайнай 1609 шера. Цу хана дена бIаьзаа совгIа бIаргайнай из. БIаргайнараша дувцачох, из «тамаше хIама» 45 фут хулаш йIаьха я (1 фут — 30 см. хух. Ред. белгалдаьккхад). Из шин муIа йолча говра бар санна корта а болаш я.

Моттигерча Iаьдало йоах из хьайба ца долийташ лорадара доала хIама керда. Рузкъа лахара маьнара болча бизнесменаша арахеш йолаьй Чэмпе сурт тIадолй сувенираш. «Несси нанас яь йиша» ЦIеча ниннка тIа дIаязелга дIадех цар.

Игорь ВАСИЛЬЕВ.
(АПН).

Пионерийн ахка

САКЪЕРДАМЕ САЛАӀАР

ЧӀишка яхача юрта гаьна йоацаш, лоаманца яьнача хьуна юкъе улл «Горный воздух» яха пионерски лагерь. ГӀишлошъеча Нохч-ГӀалгӀай управлене болхлой профсоюза я из. Цига салоӀаш да гӀишлош еча болхлой бераш.

ХӀара аьхки цу лагере салоӀаш хул 750 бер. 15 отряда бийкъа ба пионераш.

Дешархошка хьожаш ба пионервожатеши воспитателаши. Уж ба Грозненски района школашкара хьехархой, Гудермесски педагогически училищан Толстой цӀерагӀча Нохч-ГӀалгӀай паччахьалкхен университетен студенташ.

Хьалхарча смене лагере салоӀаш хилар берий-кхелетарий спортивни школе деша дагӀа бераш шоай тренерашца. 60 кӀаьнк вар уж. Ия «Терек» команда резерв я. Уж ловзаш ӀомалуШ хилар лагере. Уж хайвар футболах лагера командаца.

Ахкана лагере салоӀаш хургба республика пионераш. Уж Ӏомалургба пионерски балха илаваш уиттае, октябраташта шефски новкъостал де, фета тока, зурма хахки, пионерски инструкторашъ хила. Царна йиллa я шинъ кружок.

Бераштa дика хет лагере. Дика два хӀама, ловман цӀена фон хийн да, хоза, безаме моттиг я. Ловица аьлча, хова салаӀа моттиг я бераштa.

Вокхa болх ба аьхки педагогически болхлой бе безар. Цу хана берiболча балха план отта а нь чӀоагӀъяьй. «Вайн Ӏаламиъ» яха конкурс чакхйоаккхаргья. Из я Ӏалам лорадера, цо луча бераташ хам бара тӀаерзаяь; «хьуна аптека» яха операци еча хана бераша гулъергья дарбане баьцаш — ландыш, говрабарг, кхыяраш, боча бӀараш а. Уж молхаш ара базе дӀачулургда. ДӀадахача шера из операци еча хина пионераша массарел а дукхагӀа гулйир дарбане баьцаш. ХӀьта республика лагерашта юкъе цу ъаькъекха хьалхара моттиг а лаьцар цар.

Спортивни ловзарашта юкъе эттара керттера я лагерни спартакиада. Цига 100 метр гаьна вод бургац кхосс. ХӀьта октябраташта да «безаме старташ» яха ловзараш, кхыдараш.

Лагере пионераша «Зарница» яха ловзар даьд, хӀаьта октябраташа — зӀамига, «Зарница».

Лагерерча бераштa политически общественни кхетам а лу. 18 июне лагере хилар термоядерни тӀема дукхьалара митинг. Цул тӀехьагӀа хилар политически плаката конкурс. Бераш хилар «Атагинский» яхача совхозе. Цига уж вӀашагӀкхийтта хилар бархӀлагӀча Еррисоюзни слета делегаташца, парте XXVI съезда делегатаца, къонача коммунисташца, производстве хьалхалаттаращца. ХӀьта бераш долча хьоашалгӀа баьнха хилар Калугерча театра артисташ. Бераша Улус-Керте туристически поход йир. Лагере болх беш я радиои фотои кружокаш. Кхыдола гӀулакхаш а ду.

М. ГАДАЕВ.

ГӀУЛАКХ ДИКА вӀаштӀехьдаьккхад

Дукха ха яц классни помещенеш йоассаенна, тӀехьара школьни гургалаш теха. Ахканара каникулаш я хӀанз. Массе метте ек салоӀача берий сааваш.

Вай республикера массе мӀингера даькка эзараш бераш да Сунженски района пионерски лагерашка. Уж укхазарча моттигашка тӀаувз тамашийна хозача Ӏаламо кийза ца Ӏеш, аьхки салоӀилга дика вӀаштӀехьдаькха хилaро я. Каникулаш йола ха паргӀатен сакъердамен дӀахьара мел эша хьалаш да укхаза вӀаштӀехьдаькха. Цхьабакъда, пионерски лагераш хинна Ӏаш бераштa дукхезаенна моттигаш. Школьни отрядаш хул района колхозийн совхозийн кхашка, школай, библиотекай, клубий помещенешка. Хьанарерча творчески салаӀаро бӀаьш берашъ тӀауза укх тӀехьарча хана.

Дика салоӀаш да «Космонавт» яхача пионерлагерера бераш. Грознера, МагӀалбикера, Горагорскера, Карабулакера 150 бер да укхаза. ХӀанзза а кӀезига чакхъяьхалц укхаза пайдане мероприятеш: байнача турпалий памятник долча фаьелаща бахар, инсценированни фильмий сайренаш йир, къахьегама ветеранашца вӀашагӀбеттабелар. Укхаза хӀара отряде я шоай телевизор, художественни фильмаш хьувкх, радиолинейкаш, политинформацеш ю. Шинъ бассейн я укхаза: наьк де ца ховраш Ӏомабеш, шоллагӀъяр наьк де ховрашта лаьрхӀа, инструктораш я болаш. Лоацца аьлча, долла хӀама да бераштa лерттӀа салаӀара.

— Вераш массе а оагӀоракхьара деӀадахкара, дика са а леӀа цар шоай дешара керда шу дӀадоладара мел эшар да лагере, аьлар лагера начальника заместитела Фролова Анна Яковлевнас.

— Лагере къаьстта тераш тӀабохийт бераштa коммунистически кхетам балара. Цу гӀулакха хетаяь я лагере вӀашагӀьелла «Коммунисташкара эц вай хьокхам» яхача дешадагӀа йола 6 пионерски маршрут. Царна юкъе я «Са Даьхе — СССР», «Машери барткьоагӀои», «Пионерстрой» яхараш а кхыраш а.

Каст-каста хул тайп-тайпарча темаех йола пионерски сбораш. Масала, «Шера ба са мохк» яхача сборе бераша Даьхенах дола «Мальхито», «Вай мохк» яха а кхыдола а иллеш даьхар. Из хетаьвар бераштa патриотически кхетам балара.

Лагере бераштa кӀоаргӀа дӀадовзийт тахан царга кхаьча иразе вахар цар даьшен даь даьшен ира къовсам а доаттабеш хьахкина хилар. Цу къовсамех даьца царна дувц тӀема а къахьегама а ветеранаша, производстве хьалхалаттараша.

Масала, пионераш болча хьоашалгӀа вена цу лагере хилар тӀема а къахьегама а ветеран. РСФСР школа заслуженни хьехархо М. Фролов, «Сунжанефть» НГДУ начальник В. Коршаков, цу управлене партиома секретарь Б. Власов, начальника заместитель И. Лысенко, профкома председатела заместитель В. Серобабин. Цар дукха хӀамаш дийцар бераштa царна вай Даьхе дукха езаргйола, цох доккхал дергдола, цар дег чу хьамсара уйла чуйоссеш.

ЧӀоагӀа сакъердаме чакхъьлар укхаза «Тха новкъостий ба деррига дунеи тӀаьяха фестиваль. ХӀара отрядо хьагойтар Монголе, Болгаре, Кубе, Чехословаке, Советски Союза пионерски организацеш, цар дийцар цу мехках лаьца къамаьлаш. ХӀара мехкара къамаи костюмаш ювхаш дар бераш. ЦхьоалагӀа моттиг лаьккхар Куба лоархӀаш хиннача № 1 йолча отрядо.

— Дукхача къамах боле, баьнда, цхьа деъал санна барттайна нах баха республика я Нохч-ГӀалгӀайче, — аьлар воспитатела Третьякова Наташас. — Оаха къаьстта тераш тӀабохийт лагерерча берашта вай мехкарча халкъий доттагӀалах бола берий сакхетам лакхбаре: цох йола беседаш, сбораш ю. Каст-каста хул тха «ДоттагӀал» яха сайренаш.

Къаьстта чӀоагӀа лоархӀаме ба пионерски болх. Лагере ду тайп-тайпара ловзараш: спортивни, гигиенически, тӀема, кхыдараш. Дика чакхдаьккхар лагере «Зарница» яха тӀема гӀулакх Ӏомадара ловзар.

Лагере я футболах, волейболах, теннисах ловзара майдаш, шашках, шахматех, биллиардах ловзара цӀа. Цу массе тайпарча ловзарашка котбалара яхьаш лоаттаю пионерски отрядашта юкъе. Цул совгӀа, футбольни, яйтача атлетика яхьаш чакхъяьхар цу лагерерчен цунна юкъерча Троицкерча космонавта Комарова цӀи лелаеча лагерерчен пионераша.

Лагере болх беш я «Таланташ лех оаха» яха йоккха художественни самодеятельноста коллектив. Цо концерташ уттаду, спекташ гойт, хоза дешара, хоза дувцара сайренаш ю.

«ЦӀено лелаяр — унахцӀено тоаяр да» яхача дешагӀа йола яхьаш лелаю лагере отрядашта юкъе. ВӀашагӀтеха я санитарни посташ.

— Вераштa пионерски вахар кӀоаргагӀа довзийтара оаха дукха хӀамаш ду, — аьлар лагера йоккхагӀа йолча пионервожате Андросова Людмилас. — Каст-каста арадоах оаха «Ритм» яха лагера пионерски пенгазет. Цу тӀа дувц лагерерча вахарах, дикагӀа болча пионерех, гучадоах талант йола бераш, белгалбоах во оамалаш яраш, уж дӀаяхара де дезараш дувц. Лагере бераштa лул бола духовни а Ӏалама а кхетам айхха буз къахьегама кхетам баларца. Тха лагерера бераша ши галий чибрец, ши галий тысячелетник яха буц гулъяь дӀелар аптекана. Лагере ягӀача гаьнаштa кӀира а техар, царна гонахьара лаьтта а оахваш.

А. САГОВ.

УЗБЕКСКИ ССР. № 3 йолча ташкентски таксомоторни паркера ГАЗ-24-07 яха 130 автомобиль бензина меттел кочъь газ йоагаеш я. 84 литр чуйода газови баллон багажни отделене оттаю. Цунах кхоачам хул 450 — 500 километр никъ бе. Нагахьа санна наькъа водаш газ кхоачаелча водителя йиш я бензинаца дӀахо никъ бе а. Цхьа доагор кхьча доагорца хувцаш хилча массехк минот мара эшац. Газ бензина дарегӀа я.

Доагорга дӀадодар кӀезигдара чотагӀа дукха экономи хул. Цу тайпара автомобилаш гонахьарча средана зене яц. 3—4-зза кӀезигагӀа аракхувс цо йоагаль газаш.

СУРТА ТӀА: машинага хьожаш воал водитель.

Ш. АЛИМОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

Агитбригада — кхай тӀарча стане

Сиздаь хьоехаш, вӀашка тохаш дар доакъар. Бехитохкаме ха я яр тха Советски района культура болхлошта. ХӀанз царех хӀаране моттиг кхай тӀарча стане я.

Укх деношка районни культура ЦӀен агитбригада хилар боахамашта юкъерча объединене болхлой болча Урус-Мартановски района ГихтӀа. ДелкъийгӀа хӀама дуача хана болхлой болча кхаьчар агитбригада тӀайола автобус.

Культура болхлоша эттара хьаьха контора наӀар тӀа хьалтехар шоаш дена лозунг.

Объединене агрономо И. Абуевен бригадира И. Абубакаровен хьаьшашта дийцар шоай болх мишта лел, цар бийцар шоай хьалха латта нах.

Дийнахьа баьча балха тӀа котбаьнараш В. Горчханов, И. Магомадов, Э. Тасуев вувцаш йола «молния» арахийцар агитбригада болхлоша.

Цул тӀехьагӀа дӀайолаелар художественни самодеятельноста артистий выступленеш. Болхлошта дезаделар агитбригада балха юкъе хаддана даькъа лоацаш хьайоагӀача Шамсадова Розас даькха илли, цул оаз, Джумаева Маликаси Бибулатов Русланеи даь халхараш.

Агитбригадана кулгалдеш а цул балха лостам телаш а вар культура районни ЦӀен директор Салгириев Исраил.

Самодеятельни артисташа хоза выступленеш яр бахьаш долаш мишта даьлар а ца хоаш аӀадаьлар болхлой кӀаьдбалар, стане безаме а дот гӀоза а яр.

Б. САЛТАГИРЕЕВ.

Профориентаци — школе

Дешара шу чакхдаьнкад. ХӀанз школашка шоай тӀехьара экзаменаш дӀаенна баьнача кӀаьнкаштен йиигаштен хьалхашка лоараш хаттараш уит: деша е балха мичахьа дахача баьхаьа дар-те? Деша водар деша а, балха водар ший дего къоабалъю професси харжа а тоpo йолаш ва вай мехнара хӀара саг.

Професси массагӀа хоржаргья? — яха хаттар кӀезигах увт, профориентаце болх дика дӀахьош хиннача школашка дийшача бераштa хьалхашка.

СурхотӀарча № 2 йолча школе дика вӀаштӀехьдаьккхад профориентаце болх дӀабахьар, боагӀаш бола теркам бу цу гӀулакха школе. Укхаза я дика кийчъяь профориентацех йола уголок. Уголок латт тайп-тайпарча профессешта хетадаьча суртех, цар лоархӀам бувцаш къаьлча статьях, къахьегама турпалех долча лоацача дувцарех. Иштта уголока цхьа даькъа хетадаь да доярка балха. Цу балха хетадаьча суртешта кӀалха да вай мехкахочох — доярках, Социалистически Къахьегама Турпал йолча Барахоева Леникайх яздаь лоацца дувцар.

Профориентаце балха лоархӀамболаш гӀулакх да, аьхкий бераш салоӀача хана совхозашка е кхьча боахамашка болх бар а, гӀо — новкъостал дар а. Цунтара дӀаболалу къахьегамцара безам, торо хул дего къоабалъю професси белгалъяккха.

Вай ювцаш йолча школа дешархоин ца хаддаш бувзам лоаттабу СурхотӀарча «Маяк» яхача совхозаца. Школе вӀашагӀъехка я дешара-производственни бригада, «балха десанташ» яха отряд. Царна юкъебоагӀаш болча дешархоша болх бу совхоза кхашка. Шекара свеклаш кхееш, оасар деш, совхоза сомий бешамашка шоашта тӀадехна балхаш кхоачашдеш. ХӀьта дай механизатораш бола хьадола бераш, шоай даьшта уллув дӀа а этте комбайнаш тӀа е трактораш тӀа балхаш ду.

Иштта профориентаце балха лоархӀаме да школе къахьегама ветеранашца вӀашагӀкхетараш дӀахахьар. Школе бийхе хул тайп-тайпарча предприятешкара къамагӀа бола болхлой. Шоай профессех лаьца цар дувцараша кхы а чӀоагӀбу берий къахьегамцара безам.

Каст-каста школе баьхке хул Назрановски № 14 йолча ГПТУ хьехархой а производственни мастераш а. Цар дувц бераштa училище малагӀа профессеш Ӏомае йиш я, фу лоархӀамболаш а хӀара професси. Иштта, дешархой вокхха хьаша ва цу училища производственни мастер Измайлов М. А. Цув ха корайоагӀа сарахьа вена а, ӀуӀрана вена а школе ва. бераштa сааш йола професси харжа гӀо — новкъостал де а, хьехар де а. Цудухьа укх шера бархӀ классаш чакхъяхадаьне цхьадола бераш, хӀанзе а шоай наькъаташ кийчдеш да цу училище деша даха. Тайп-тайпара а я уж Ӏомае гӀерта профессеш: токараш, механизатораш, водителаш, кх. дӀ. Профориентацех йола болх кхы а тоабе лерхӀ школа хьехархой коллективо: дешара — производственни бригада, «балха десанташ» яха отряд шеръярца, ма хулла дукхагӀа дешархой цун юкъеолар ца.

ХӀьта хьетӀадоагӀача дешара шера школе лаьрхӀад бераштa трактор Ӏомаелга. Цувах бокха пайда бартба аьнна хет. хӀана аьлча, бераша школера арадалалехьа механизатора професси харжаяр Ӏалаьнкте пайдане гӀулакх доландаь: цу гӀулакхо, цкъадале, бераштa професси а лу, шоллагӀа дале, боахамашта специалистац а кийчбу.

С. АРЧАКОВ, хьехархо.

ТЕЛЕВИДЕНИ

7 ИЮЛЬ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — ӀуӀранара гимнастика.
9.05 — Моссовета цӀерагӀча Нохчийн академически театра «Пакувин кхалхар» яха фильм-спектакль.
10.35 — Центральни телевидени Еррисоюзни радион орсий халкъ академически хора кхоначаш Советски автори илли.
11.20 — Кердаиараш.
14.30 — Кердадараш.
14.50 — СССР-ан Румыне Социалистически Республикан юкъе доттагӀал хилара а, цхьана къахьегара а, кӀашой новкъостал лаца хьакъехьа йолча договора кулг яздарах. Киноперограмма.
15.15 — А. Бородин. № 2 йолa квартет.
15.40 — «Хьехархо» яха телевизионни журнал.
16.10 — Центральни телевиденеэкрана тӀа эттара хьалха. «Эттара хоагӀбола да» яха художественни фильм.
17.30 — «Мехка хьамеха». Латвийски ССР-а баьхашке эшн дахарах кулача ийда хьакъехьа.
17.45 — «Говза кулгаш».
18.15 — «Ӏалами хазар».
18.45 — «Тахан дунен тӀа».
19.00 — Футболах йола чемпионат. «Торпедо» (Москва) — «Спартак» (Москва). Ленина цӀерагӀа Центральни стадионера трансляции.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Халкъий доттагӀал — литературий доттагӀал». СССР йоазонхой VII-ча съезда хетаь Советий ЦӀен Коанико залера поэтически сайре.
22.30 — «Тахан дунен тӀа».

II ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — Мультфильмий программа.
9.15 — Мехка телевизионни студий документальни фильмаш.
10.10 — Румыне Социалистически Республика артистий выступленеш.
10.40 — «Орленок» яхача телестуде киноорам Ленинградски новарен - технически училища начальникаца И. И. Захарова вӀашагӀкхетар.
11.25 — «Кешках а цул доттагӀех а дола дувцарам» яха художественни фильм. ШоллагӀа серии.
13.40 — «Хьадухна одра хьо вай». Телевизионни музыкальни фильм.
14.00 — «Дешерхой производствени».
14.35 — «Лувахара». Передача вӀахьу Г. Шергона.
15.30 — И. Тихонов. «Халом а мохьхам я» яха телевизионни документальни фильм.
17.05 — «Дунен хьалхашта кечьял обозрени» (гӀалгӀай меттала).
18.00 — «Нохч-ГӀалгӀайчу гӀолла».
18.30 — «Юрта боахам». Киножурнал.
18.50 — Укх шерара олит. «Республика хьамех» (гӀалгӀай меттала).
19.00 — «Студентий бӀаьста». Л. Н. Толстой цӀерагӀча Нохч-ГӀалгӀай паччахьалкхен университета художественни самодеятельноста концерт.
19.50 — «Габуна, Бабуна, Доаьй, Дадаешe» яха Мурадиева цӀерагӀча театра спектакль. Перерывe — «Вайса адамаша хийла шуч, бераш!».
21.00 — «Ха».
21.35 — «Новршаш да таога, доттагӀ!» яха телевизионни художественни фильм.

8 ИЮЛЬ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — ӀуӀранара гимнастика.
9.00 — ДӀамене «Саяз» яхача орсий халкъа инструментий квартета.
9.35 — «Киноновлахьара клубе».
10.05 — В. Астафьев. «Коро кое йола да».
11.30 — Кердадараш.
14.30 — Кердадараш.
14.50 — «Юртара балха дешош». Кинопрограмма.
15.30 — «СССР халкъий илли а халхарш а».
16.20 — «Мочад шо хураничам!».
16.50 — «Орсий кхьамаьле».
17.20 — «Орленок» яхача телестуде концертни зал.
18.05 — Монголе Халкъа революции кхоьлане 60 шу дизарга. Монгольски меттала «ДоттагӀал» яхачара из «Кейрамника». Мехк Социально - экономически преобразова кхувабахьара, Советски - Монгольски доттагӀал дегӀадарах а чӀоагӀдаларах а.
19.45 — «Тахан дунен тӀа».
19.00 — Налеш доех РСФСР заслуженни артистка Т. Карпова.
19.25 — «Саги законе».
19.55 — «Вахаза таха» яхача телевизионни художественни фильма премьера. Хьалхара серии.
21.00 — «Ха».
21.35 — Футболах йола СССР чемпионат. ЦСКА — «Динамо» (Москва). «Динамо» яхача стадионера передача. Перерывe (22.20) — «Тахан дунен тӀа».

II ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.45 — Центральни берий театра «Емелино вран» яха спектакль.
10.15 — «Рентор» яха телевизионни документальни фильм.
10.45 — «Орсий исторически иллеш».
11.15 — «Кешках а цул доттагӀех а дола дувцарам» яха телевизионни дукхасерийни художественни фильм. КхоалагӀа сери.
12.35 — Н. Некрасова лирика.
13.05 — «Москва а москвичаш а».
13.35 — «Къонача шеарора мусакайн клуб».
14.50 — Къаьначен хӀапарийн ашарий Ленинградски камерни оркестра концерт.
17.05 — «Кулакова арэ» яха документальни фильм.
17.40 — «УмдкӀено» (нохчий меттала).
18.10 — «Нохч-ГӀалгӀайчу гӀолла».
18.30 — Парте XXVI съезда новкъа. «ЛЧ-24 яха установка хьалтеш латт».
19.00 — Футболах йола СССР чемпионат. «Динамо» (Киев) — «Пахтакор» (Ташкент). Киевера трансляции. Перерывe (19.45) — «Бийса даькъала хийла шуч, бераш!».
21.00 — «Ха».
21.35 — «Шигровски уездера Гамлет» яха телевизионни художественни фильм.

СПОРТ

ЦА ВАЬННА АЬТТУВ

Укх шера цкъа-цкъа ца эшаш хьайоагӀар вай «Терек». Бакъда, из аьттув баланзар вай футболистий самардийнахьа Нальчикерча «Спартакаца» хиннача вӀашагӀкхетаре. Из ловзар чакхдаьлар фусамдаьша вай коанаӀараш цхьа бургаш чу а тохаш. Иштта, счет 1:0 йолаш укх чемпионате эттара хьалха нийсар «Терек».

СПАРТАКИАДА ЧОТАГӀА

«Труд» яхача ший лоӀамеча спортивни общество чакхъяьккхар облсовета спартакиада чотах футболах ловзара яхьаш. Цига ханъе ловзаш яр шин подгруппех йийкъа 240 футболист чуволгӀаш йола барайтта команда.

Хьалхарча подгрупе хьалхара кхо моттиг йоаккхаш дӀашйсъелар яр командаш: 12 очко а йолаш хьалхара моттиг яькхар «Горскнефта» НГДУ футбольни команда. 11 очкоца шоллагӀа моттиг кхаьчар Горячеводскерча УВР футболисташка, кхоалагӀа моттиг ацетонови завода футболисташ яькхар.

ШоллагӀча подгруперча командашта юкъе хьалхара кхо приз лаьккхар Грозненски опытно-экспериментальни завода. «Грознефтехимремстрой» треста, Нохч-ГӀалгӀай стройтранса ПАТО командаш.

ШОЛЛАГӀЧА МОТТИГЕ

Город Запорожье шоайла ловзаш хилар «Спартак» яхача ший лоӀамеча спортивни общества маӀача наькха дикагӀа йола йиъ волейбольни команда. Царца цхьана даькъа лоацаш яр вай «Автомобилист» а.

Шин гонах хилар царна къесра ловзараш. Иштта чакхдаьлар уж: «Автомобилист» — «Спартак» (Бердянск) — 3:1, 3:0, «Автомобилист» — «Дорожник» (Алма-Ата) — 0:3, 3:1, «Автомобилист» — «Спартак» (Запорожье) — 3:0, 3:0.

Грозненцаша а алматинцаша а кхинна очко яькхар, цхьабакъда, уж очкоаш йолаш алматинцаш кӀезигагӀа ловзаш хиларца, хьалхара моттиг царна елар, хӀьта шоллагӀъяр — грозненцаша.

ХӀанз салоӀаш я «Автомобилист». Цул тӀехьагӀа мехка тайп-тайпарча яхьашка даькъа лацара тренировкаш е кийчлуш ба уж.

В. АБАДИЕВ.

ВОЛЕЙБОЛИСТИЙ ЯХЬАШ

Укх деношка «Динамо» стадиона тӀа хилар «Динамо» яхача ДСО чуйоагӀаш йолча кхойтта волейбольни командай республикански яхьаш.

Цига дика аьттув баьлар Нохч-ГӀалгӀай АССР МВД аппаратен, Надтеречни РОВД-ен, пожарни охрана Управленен командай. Хьалхара кхо моттиг царга кхаьчар.

Волейболах дика ловзаш хиларца белгалбаьлар спортсменаш В. Лебедев, Б. Касимиков, И. Лобанов, Г. Айдинов, В. Млотковский, Н. Панков.

А. АЛБОГАЧИЕВ, «Динамо» ДСО инструктор.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

БАЛХА ПРОФЕССЕШ ӀОМАЕ БЕЗАМ БОЛЧА КАГИЙЧА НАЬХЕИ МЕХКАРИЙИ ТЕРКАМГА!

№ 11 йолча юкъерча городской профессионально-технически училище деша хьех ю укх профессех:

— штукатур-облицовщик-плиточник — дешара ха 3 шу.
— гӀишлош ю столяр — дешара ха 3 шу.
— каменщик, столяр, аьшкабетонни конструкцешта монтаж ю монтажник — дешара ха 3 шу.
— облицовщик-плиточник-мозаичник — дешара ха 3 шу.
— болатен аьшкабетонни конструкцешта монтаж ю каменщик-монтажник — дешара ха 6 бутт;
— юрта гӀишлош ю мастер — дешара ха 3 шу.
— слесарь, сантехник, газосварщик — дешара ха 3 шу.

Технически училища программагӀа деша дӀахьош 10 класс лаькха бола кагий нахи мехкарийи укх профессех:

— болатен аьшкабетонни конструкцешта монтаж ю каменщик-монтажник — дешара ха 6 бутт;
— юрта гӀишлош ю мастер — дешара ха 1 шу.

Училище кийчбу СССР Минпромстроя Нохч-ГӀалгӀай «Халкъий доттагӀала» орден лелаеча гӀишлош управлене предприятешта бола йоккха говзал йола специалисташ. Училище дӀаэц 15 шу даьнна а кхы боккхагӀбола а, хӀаьта иштта эскаре гӀулакх даь цӀабаьхна а кагий нахи мехкарийи.

СГПТУ дешархой Ӏалашбу мах боацаш дуача хӀаманца, обмундированеца, учебникашца, дика тоаьча общежитецца, мах боацаш городерча транспортаца лела льготаш а тел.

Училище тӀехдика деша чакхъяьнкха дешархой лакхехьарчен юкъерчен дешара заведенешка доха хьакабу.

Училище болх беш я предметни, технически творчества, самодеятельноста, духовойи эстрадни оркестрай кружокаш, спортивни секцеш.

Технически училища программагӀа дешаш йолча дешархошта 30 сома боарам болаш стипенди тел, хӀаьта эскаре гӀулакх даь баьнача бӀухошта — 76 сом.

Производственни практика йолча хана дешархошта дӀател хьадаьккхача ахчах 50 процент дар.

Училище деша оттара хьачудала деза документаш:

1. Директора цӀерагӀа яьзь заявлени.
2. Ваь ха тӀайола тешал (е паспорт).
3. Дийша хилара документ.
4. Деаал тӀаьхьабь йола вахача моттигера справки.
5. 3х4, 4х6 размер йолаш яих фотокарточка.

Занятеш йолалу 1 сентябре.

Документаш хьачуийцу хӀара дийна 8 сахьат даьлча дена 16 сахьат даллалца.

УЧИЛИЩА АДРЕС: г. Грозный, Старопромысловски район, Катаяма цӀерагӀа керда Поселок, Шефски улица, № 23.

Училище воагӀар укх автобусашца №№ 4, 6, 26а, е № 2 йолча троллейбусаца «Ташкала» яхача уж сосача кхачалца, е № 11 йолча автобусаца «7 линия» яхача из соцача кхачалца ва веза.

РАДИО

7 ИЮЛЬ

6.40 — «Юрта ӀуӀре» (орсий меттала).
7.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
7.23 — «Сердало» газета обзор.
7.30 — «Автоинспектора бюллетень» (гӀалгӀай меттала).
8.15 — Передачай программа (орсий, гӀалгӀай меттала).
8.21 — Хоамаш.
8.30 — Халкъа аьша товарию — дукхагӀа. Корреспонденци (нохчий меттала).
8.46 — «Доца а гӀулакх а вай хилар». Беседа (нохчий меттала).
9.15 — «Тхога вазу» яха радиовыпуск (гӀалгӀай меттала).
9.30 — «Къона зимахов» (гӀалгӀай меттала).
18.00 — Передачай программа. Хоттамех йола хоам (орсий меттала).
18.03 — «КПСС экономически политика кхоачашъяр — партийни организацешй лоархӀамера дешхар да». Беседа (орсий меттала).
18.15 — «Вайт чуташ хьалхаваттарашта!». Концерт (нохчий меттала).
19.00 — Керда хоамаш (орсий, нохчий, гӀалгӀай меттала).
19.30 — Ашараш (гӀалгӀай меттала).

УКВ

16.00 — «СССР паччахьалкхен академически орсий хор». Концерт-очерк.
18.50 — Лирически иллеш.
19.10 — ДоттагӀален концерт.
20.05 — Иллеш вӀашагӀкхетар.
20.42 — И. Купс. Белоруссии темана йола йиъ пьеса.

8 ИЮЛЬ

7.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
7.23 — «Ленинан некъ» газета обзор.
7.30 — Хоамаш.
8.15 — Передачай программа (орсий, нохчий меттала).
8.23 — «Культура учреждениешта партийни кулгалдар». Беседа (орсий меттала).
8.40 — Ш. Эрисултанова иллеш (нохчий меттала).
9.15 — «Хи чу кхерам ма хилийтара». Беседа (нохчий меттала).
9.30 — «Микрофонаца Грозне гӀолла» яха радиовыпуск (орсий меттала).
18.00 — Передачай программа. Хоттамца йола хоам (орсий меттала).
18.01 — «Халкъа тӀаьхьоиш дӀахьош ба» (гӀалгӀай меттала).
18.20 — «Советски хьасапера накъа» (орсий меттала).
18.40 — Музыкальни антракт.
18.45 — «Деахьараш кийчера хаддахаз теркам тӀаьхьоаттабе». Беседа (нохчий меттала).
19.00 — Керда хоамаш (орсий, нохчий, гӀалгӀай меттала).
19.30 — Ашараш (гӀалгӀай меттала).

УКВ

16.00 — «Петр Козьмин иллеш» яха передача.
18.20 — Хьанаерча мехкал дола илли.
19.07 — Халкъа ашараш.
20.30 — Иллеш, ашараш, халхара ашараш.

ХЬОТТАМ

Тахан республике гӀоллеи Грозней мохкаш а йолаш, цхьайолча моттигашка догӀа а делхаш, малхбузехьара секунде 3—8 метр чӀоагӀа мух а хьекхаш хилен фегара температура республике 30—32, Грозне 27—32 градус йоалал йолаш хилен тарлу.

Кхоана хуцалуш мохкаш а йолаш, наг-нагахьа догӀа а делхаш, малхбузехьара секунде 5—10 метр чӀоагӀа мух а хьекхаш хилен фегара температура бийсана 14—19, дийнахьа 28—31 градус йоахал йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске ул., 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместитела — 2-85-07; белхтохкана секретара — 9-24-00; отделий: партийни вахара — 9-24-04; промышленностеи транспортеи — 9-24-01; юрта боахама — 9-24-06; культура — 9-24-05; кехаташ — 9-24-07; корректорски — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря 9-24-00; отделов: партийной жизни — 9-24-04; промышленности и транспорта — 9-24-01; сельского хозяйства — 9-24-06; культуры — 9-24-05; писем — 9-24-07; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувла шинарен, ереи, шоаттен деношка

СФ05214. «Грозненский рабочий» издательства типографе, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 2568.